

XII. ÉVFOLYAM.

B. SZÁM.

BUDAPEST, 1931.

MÁRCIUS 10.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:

PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SÉGE SZERKESZTŐ:

MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I. BÜSZÖRMÉNYI-UT 21. SZ. TELEFON: 501-00.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Budapest, I., Bőszörményi-út 21 TELEFON: 501-90.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Így se jó, úgy se jó.

A napokban kiadott miniszteri rendelkezés újra lehetővé tette, hogy a kerületi parancsnokságok létszámhiányuk pótlására próbacsendőröket vehessenek fel. Az ilyen felvételeket rendes körülmények között a kerületi parancsnokságok saját hatáskörükben szokták elintézni, ezúttal azonban az egyöntetű eljárást költségvetési okokból központilag kellett szabályozni.

Nem kisebb a feladatuk a kerületi parancsnokságoknak, mint hogy sok száz, már régen előjegyzett jelentkező közül kiválogassák a tíz-húsz legmegfelelőbbet, ellenállván a protekciók özönének, amely ma már egy próbacsendőri felvételnél is teljes felkészültséggel lép működésbe. Nem azért, hogy esetleg kevésbé alkalmas vagy érdemes jelentkezők felvételét kijárja, hanem csak, hogy a felvételét váró száz meg száz legjobb és legalkalmasabb, az előjegyzésen már túlesett jelölt közül ki legyen a szerencsés kiválasztott, akinél végre teljesedésbe megy vágyainak netovábbja: a próbacsendőri egyenruha.

Nem kétséges, hogy minél bőségesebb választék-ból egészítheti ki magát a csendőrség, annál szigorúbb mértéket alkalmazhat a felvételi feltételek tekintetében, következésképpen annál jobb, rátermettebb, nekünkvalóbb legények pótolják a kifogyottakat és vetik meg a jövő csendőrnemzedékének alapját. Ebből a szempontból tehát előny a nagy választék. Mégsem örülünk neki. Nem, mert ez az emberbőség nem a csendőrség, mint jó életpálya vonzóerejének a következménye, hanem a bármiféle elhelyezkedés és munkaalkalom teljes hiányának az egészségtelen jelensége. Mai jelentkezőink nagy részének bizonyára nem jutott volna eszébe a csendőrség, ha egyetlen más életpálya megnyílt volna előtte. Nem azt akarjuk ezzel mondani, hogy mai jelentkezőink egyéenként nem válnak majd éppen olyan derék csendőrökké, mint akármelyik korszakbeli elődeik, hanem, hogy az összességüknek hozzánk özönlése inkább csak véletlen hullám, amely a nyugtalan és leülepedést kereső emberáradatból felénk is sodródott, nem pedig a kakastoll rajongóinak ostroma a végre megnyílt kapuk ellen.

Volt idő a háború előtt, amikor a csendőrség létszámhiánya komoly gondokat okozott. Mindennapi látvány volt az egy csendőrből és feketesárga vitézkötéses közös gyalogosból állott felemás csendőrijárőr. De talán nem járunk messze az igazságtól, ha az ország jólétének tetőpontját erre a korszakra helyez-

zük. A szegényebb néposztály fiai számára is olyan megélhetés kínálkozott akkor a polgári életben, hogy még az aránylag jól fizetett, tekintélyben és társadalmi helyzetében pedig föléje emelkedő csendőri pálya sem volt a számára túlságosan kecsegtető. Ezzel szemben ma annyi az érettségizett jelentkező, aki csendőr szeretne lenni, hogy már százalékban beszélhetünk róluk.

Belátjuk szellemi elproletárosodásunk meggátlásának fontosságát. De mindjárt hozzá is kell tennünk, hogy erre nem a csendőrség hivatott. A mai helyzetben egyik legfőbb feladata a csendőrségnek, hogy kitartva hagyományos elvei mellett, legénységi állományát a bőséges másirányú kínálat ellenére is a nemzetnek abból a kincséből merítse, amelyben sohasem csalódott: a falu fiatalságából. Nem szabad, hogy a kínálkozó intelligencia valószínű előnyei eltereljék figyelmünket a falu fiatalságának arról a biztos előnyéről, hogy csendőrnek született. A magyar csendőrség hírnevét elsősorban a magyar faj olyan rátermettségeinek köszönhetjük, amelyek éppen a mi hivatásunk követelményeiben jutnak legjellemzőbb kifejezésre.

Követelményeink természetesen nemcsak testiek, hanem szellemiek is. Az értelmesség és a szellemi fejlődőképesség is alapvető követelménye tehát a csendőri pályának, de túliskolázott ember mégsem való csendőrnek, mert lateinerségének nemcsak az előnyeit hozza magával, hanem a hátrányait is. Ami többletet esetleg nyújt, bőségesen ellensúlyozza az igényeivel. No és aztán: amilyen helytelen volna bizonyított jogi kérdések megoldását a jogászai érvelés és bizonyítás békés fegyvere helyett katonák bátor tennimerésére bízni, annyira helytelen lenne viszont jogvégzettséget és nem katonai rátermettséget keresni és előnyben részesíteni ott, ahol elsősorban katonákra van szükségünk.

Ne vegyék hát rossz néven szellemi munkakeresőink a megállapítást: a csendőri pályát lehetetlen megnyitni előttük, annyira eltérnek kölcsönös igényeink. Nem nyújthatunk senki számára átmeneti elhelyezkedést sem, mert a haszon, amit egy-kétezer ember ideiglenes elhelyezésével nyújthatnánk, eltörpülne az ilyen jövés-menés áldatlan következményei mellett.

Beismerjük, hogy nehéz a kedvünkre tenni, mert így se jó, úgy se jó. Amikor kevés volt a jelentkező, ezért panaszkodtunk, most meg azért, hogy sok. Ha azonban a két állapot között választanunk kellene, inkább azt kívánnók, hogy legyen valamivel kevesebb a jelentkező. Lehet, hogy egy kicsit önzők is vagyunk vele, mert a jelentkezők száma meg a fizetés rendszerint fordított arányban állanak egymással. Hiába, mindig úgy volt az, hogy a kevés eszkimóra több foka jutott, mint a sokra.

A kikérdezésről.

írta: vitéz PAKSI-KISS TIBOR százados.

(Befejező közlemény.)

Locard ezen utóbbi kijelentése természetesen elsősorban a francia viszonyokra vonatkozik és nem áll vonatkozásban a mi kiváló rendőrségünkkel, csak azért idéztem ezt a mondatot a lyoni rendőrfőnöknek egyik, nemrégiben megjelent művéből, hogy lássuk, hogyan gondolkoznak neves külföldi kriminalisták is az ilyen szabálytalan eljárásról.

A bűncselekmények bizonyítékait négy csoportba sorolhatjuk, még pedig:

1. szóbeli bizonyíték, vagyis beismerés;
2. írásbeli bizonyíték;
3. tanuvallomások és
4. tárgyi bizonyító adatok.

Ezeknek a bizonyítékoknak az összefoglalásából leszűrtek fogják az ítélet alapját képezni.

Volt idő, amikor a beismerést tartották a legfontosabb bizonyítéknak. Laikusok ma is azt hiszik, hogy a bíróság csak beismerés esetében ítélni nyugodt lelkiismerettel. Pedig, ha megvizsgáljuk a beismerés különböző indító okait és az életben előfordult eseteket, láthatjuk, hogy hányszor ismerik be bűncselekmény elkövetését olyanok, akik azt nem követték el. Egyik beismeri gyengeségből, mert belezavarodik az ellene felhalmozott adatokba, nem tud kiutat találni és inkább beismeri a tettet, mint-hogy tovább gyöttrődjék az ellene felsorakoztatott bizonyítékok ellen való küzdelemmel; a másik azért

vállalja magára a cselekményt, hogy másnak 'a becsületét kímélje, vagy hogy mást, aki neki kedves, a büntetéstől megóvjon stb.' Előfordult, hogy azért ismerte be valaki a tettet, hogy ezáltal a banda fejének a meneküléshez időt és alkalmat nyújtson. Láthatjuk tehát, hogy a beismerést nem lehet mindig feltétlen bizonyítéknak venni és így annak kikényszerítése nem észszerű. Sőt, ha a gyanúsított minden kényszer nélkül, önként is beismerésben van, akkor is bizonyítékokat kell szerezni, amelyek a tettességet feltétlenül bizonyítják és a beismerés visszavonása esetén is a bírói ítélet alapját képezhetik. Beismerés esetén is meg kell mutatni a gyanúsítottal, hova rejtette a lopott értékeket, a bűncselekménynél használt eszközöket, hogyan követte el a cselekményt stb.

Ha a gyanúsított kijelenti, hogy nem kíván nyilatkozni, akkor a kikérdezést abba kell hagyni, de a gyanúsítottat figyelmeztetni kell, hogy ezzel a magatartásával az eljárást nem akadályozza és ha mentségét nem adja elő, azzal csak magának árt, mert a védelmétől fosztja meg magát. Ha szükségesnek látja, elébe tárhatja a csendőr azt is, hogy nem célja a bűncselekményt minden áron rábizonyítani, hanem csak az igazságot akarja kideríteni. Tetteknél ugyanezt az eljárást kell követni. Ha valaki elmezavarban vagy öntudatlanságban szenved, őt lehetőleg csak az orvosszakértő által javasolt mértékben kell kikérdezni, de a kikérdezést ilyenkor is meg kell kísérelni, mert lehet, hogy ebben az állapotban is felhozhat olyan dolgokat, amelyek a további nyomozásra fontossággal bírhatnak.

Márciusi kesergő.

Kicsúfolták, megszággatták
A szabadság köntösét,
Ezeréves magyar álmot
Szakítottak szerteszét.

Pogány hordák, tetemrablók
Ülik most az áldomást,
Véres szájjal dicsőítvén
Ezt a nagy világcsalást.

Milliónyi rabmagyarral
Járatnak kálváriát,
Ősi földünk minden táján
Rablók ülnek orgiát...

Márciusi magyar ünnep!
Gyászünnep lesz ez nekünk,
Mindaddig, míg Kárpát ormán
Trikolórt nem lengetünk;

Míg idegen lépi durván
Tündér Erdély szent porát

S Pozsony, Kassa szentelt földje
Magyar könnytől ázik át;

Mig Hadisten újra nem jő.
(Rajta-rajtát zúg az erdő,
Merre véres kardja int.)
... Nem, nem lesz itt igaz ünnep,
Mig csak harcra nem feszülnek
Szabadító karjaink.

Csaba Zoltán
g. szds.

Néró és Cézár.

írta: MADOS GYÖRGY.

A törzsörmeister a laktanya kapujából bekiáltott az udvarra, a tornác felé:

— Pintér, gyere, szellőzködjünk egy kicsit!

Pintér örmeister a legénységi szoba ablakán hirtelen kihajolt s a hang irányába nézett.

— Megyek, de csak ha a rétre megyünk, mert Cézár ott érzi jól magát — válaszolta nagykomolyan s a kutyájának füttyentett is mindjárt. Ugyanis Pintér örmeisternek mindig és minden körülmények közt az volt a fontos, hogy Cézár jól érezze magát. Cézár volt a gyengeje. Őt tartotta a legokosabb kutyának ezen a kerek világon. Büszke is volt rá, mert hiszen ő idomította a saját módszerével s ha szerét ejthette, rögtön Cézárról beszélt és megrendítő történeteket mesélt el a hűségéről és a kápráztató ügyességéről. S mindig azon törte a fejét, hogy mi mindenre lehetne még Cézárt betanítani.

Most is ilyen gondolatokkal foglalkozott, amint az

Mielőtt a csendőr a kikérdezést megkezdené, előbb tanulmányozza át az egész esetet, a gyanúsított egyéniségéről szerzett adatokat és csak így felkészülve kezdje meg a kikérdezést. Szokásos büntettesnél, ha lehet, célszerű — ha lehetséges — az előző ügyekben tanúsított védekezését és viselkedését is tanulmányozás tárgyává tenni és csak ezután megkezdeni a kikérdezést.

A kikérdezés kezdetén a gyanúsítottat is figyelmeztetni kell az igaz vallomástételre és hogy már csak a saját érdekében se hallgasson el semmit, mert ezzel esetleg csak súlyosbítja a helyzetét. Ennek a figyelmeztetésnek előrebocsátása annak dacára, hogy a gyanúsított úgy védekezhessen, ahogy akar, mégis szükséges, mert a gyakorlat bizonyítja, hogy ilyen jóakarátú figyelmeztetéssel a bűnözők bizonyos százaléknál eredményt lehet elérni.

Azután megkérdezi a csendőr a gyanúsított személyi adatait és feljegyzi, mint a tanuknál, csak még hozzáveszi a gyanúsított szüleinek nevét, tartózkodási helyét, a katonaszolgálati viszonyait, azt, hogy volt-e büntetve, ha igen, hol, miért, mikor, melyik bíróság vagy hatóság által és milyen büntetéssel. Elkészíti a teljes és részletes személyleírást, a Nyut. 8. melléklete alapján. Ha az adatok valódiságához a legkisebb kétség fér is, azokat ebből a szempontból azonnal ellenőrzi. (Illetékességi helyén, az illetékes örs által, a nyomozó alosztálynál, az Országos Nyilvántartó Hivatalnál stb.)

Ezekután fel kell szólítani a gyanúsítottat, hogy adja elő összefüggően és érthetően, amit a dolgról tud. Az előadást, illetve annak fontosabb mozzana-

tait vagy adatait pontosan fel kell jegyezni és úgy azt, mint a gyanúsítottat alaposan meg kell figyelni. Sokszor a gyanúsított viselkedése is támpontokat nyújthat a bűnösség kérdésében és így a nyomozást is elősegítheti. A gyanúsított előadását össze kell hasonlítani az eddig szerzett adatokkal és azután az esetleges hiányok pótlására, ellentétek tisztázására kell részletkérdéseket feltenni, mindaddig, amíg az ügy nincs teljesen tisztázva, vagy ha ez még nem lehetséges, amíg a csendőr ezt szükségesnek látja.

Az első kikérdezés befejeztével annak egész anyagát össze kell foglalni és minden részletét, amelynek valóságához kétely férhet, ellen kell őrizni. Elsősorban a lehetetlen állítások tarthatatlanságát kell a gyanúsított elébe tárni, akit ezáltal taktikájának megváltoztatására szorítunk. Ezt az eljárást addig ismételjük, amíg belátja a gyanúsított, hogy hazudozása hiábavaló. Beismerés esetén a bizonyítékok szerzését folytatni kell, a gyanúsítottól meg kell tudni az esetnek olyan részleteit, amelyekről csak a tettes tudhat s ezekre is bizonyítékokat kell szerezni, mert csak így érhető el, hogy vádlott vallomásának visszavonása esetén is elég bizonyító adat álljon a bíróság rendelkezésére, az elmarasztaló ítélet meghozatalára.

Ha a gyanúsított kikérdezésénél az a gyanu merül fel, hogy más bűncselekményt, vagy bűncselekményeket is követett el, a nyomozást erre is ki kell terjeszteni. De viszont is: ha olyan adatokat ad elő, amelyek ártatlanságának megállapítására alkalmasak, azokat is ki kell nyomozni, mert csak így lehet hű képet nyerni az esetről.

örs kapujából a törzsőrmesterrel elindultak a határ felé. Keveset beszélgettek, inkább a csendes sétát élvezve haladtak egymás mellett, de a tekintetük olykor elfigyelt a koratavaszi táj felé is, amely most kopasz alföldi cserjéseket, világító szíkeket és itt-ott egy-egy alacsony tanyatetőt mutatott.

Cézár, a gyönyörű csendőrkutya hancúrozó kedvvel szaladgált körülöttük az iszapos mezőn s közben olyan bravúrral ugrálta át a széles víztócsákat, mintha produkálni akarná magát.

Az őrmester boldog mosolygással bámulta.

— Hát istenuccse mondom, hogy ennél aztán csakugyan nincs okosabb kutya a világon — nézett lelkesen a törzsőrmesterre —, mert hát itt a bizonyíték, hiszen erre csak a múlt héten tanítottam, de akkor is csak egyetlen egyszer és íme, már parancs nélkül ugrálja át a tócsákat, pedig azelőtt kényelmesen kikerülte, vagy ha sekélyebb volt a víz, egyszerűen átgázolt rajta. Most azonban becsületesen átugorja. Nahát, okosabb ez, mint a kutya szokott lenni, kiváló egy állat ez — mondta boldog meggyőződéssel s már magához is füttyentette a kutyát és kedveskedő elismeréssel veregette a tarkóját.

A törzsőrmester mosolyogva csóválta a fejét:

— Én meg azt mondom, hogy te is úgy össze vagy nőve ezzel a kutyával, mint Rapcsár a vizslájával. Nektek minden csak a kutya, a kutya, mintha más érdekesebb dolog nem is lenne a világon.

Az őrmester kicsinylőleg legyintett.

— Ugyan, mit nekem a Rapcsár kutyája... az egy tanulatlan buta dög.

A törzsőrmester felkacagott.

— Csak neki mondanád ezt. Az a bolond Rapcsár

még ölni is képes lenne a kutyájáért, mert persze, ő meg a te kutyádat csepüli le, azt nem tartja semmire.

Cézár, mintha elértette volna, hogy róla esett szó, hízelkedve dörzsölődött a gazdája csizmájához s most már ott lépkedett mellette.

Egy cserjés mellett haladtak el éppen s nemsokára felkerültek az országútra. Rézsut tőlük, az uradalom istállói közül egy borkabátos emberalak bukkant elő. Felfelé jött a dülön s hangosan dresszirozta a kutyáját.

A törzsőrmester arra figyelt. Várt, amíg az közelebb ért, aztán nagy nevetve rámutatott:

— Most beszéltünk róla s íme, már meg is jelent. Persze, ő is a kutyájával.

Rapcsár, a tagbaszakadt falubeli mészárosmester pár perc múlva előttük állott. És mellette állt haptákban a rozsdavörös vizslája. A Néró.

Az őrmester gúnyos mosollyal nézegette a csuromvizes, hosszúszerű vizslát.

— Na, Rapcsár úr, mit tud ez a csipás?

A mészárosmester szájára tüstént kireszketett a sértődöttség dühe.

— Csipás? Miért volna csipás? A farka hegyében több tudomány van ennek, mint amannak az egész koponyájában — mutatott a fejével Cézár felé s közben védelmező pillantásokkal simogatta a vizsláját.

A törzsőrmester nagy élvezettel hallgatta a két ember komikus vetélkedését s hogy még nagyobbra fütse a dühösködő kedvüket, ugrató hangon közbeszólt:

— Hát bizony a Pintér vizsláját én is többre takálom, mert az legalább ugatni tud, de ez a piros vizsla még azt sem tudja, hogy ma például hanyadika van. Akkor pedig nem tud semmit.

Rapcsár féloldalt fordult, mintha nem is érdekelné

Az alibi-bizonyítás a kikérdezésnél nagy szerepet játszik. Ez alatt azt értjük, hogy valaki — jelen esetben a gyanúsított — a kérdéses időben és helyen jelen lehetett-e? A gyanúsítottak nagy százaléka, különösen akik már szerepeltek bűnperekben, azzal az állítással áll elő kikérdezése alkalmával, hogy ő az esetről semmit sem tud, de nem is tudhat, mert a kérdéses időben itt és itt volt. Lehetőleg távoli helyet jelöl meg. A minden hájjal megkent szokásos bűnözők már eleve gondoskodnak az alibi-jükről, előre megszerzik a tanuikat, akikkel minden eshetőséget megbeszélve, a valóság bizonyítását nagyon megnehezítik. Sokszor azonban csak a védő figyelmeztetésére jut eszébe a vádlottnak a tárgyaláson, vagy a fellebbviteli tárgyaláson az alibi-bizonyítás. Ezért erre már az első nyomozás alkalmával ki kell terjeszkedni, ha a gyanúsított azt egyáltalán szóba sem hozza is, mert így a későbbi próbálkozásait eleve eredménytelenné tesszük.

A tettes a bűncselekmény elkövetése után állandó izgalomban van, mert a bűncselekmény felfedezésétől és tettének következményeitől retteg. Vannak ugyan ez alól kivételek is, de ezek csak erősítik a szabályt, mert normális embernél el sem képzelhető, hogy egy gonosztett elkövetése nyomot ne hagyjon a lelkében és a következményektől ne rettegjen. Azok, akiknek mindegy, hogy a bűncselekmény elkövetése után mi történik velük, maguk szoktak jelentkezni. A kikérdezésnek is tehát a gyanúsított ezen lelki állapotához kell alkalmazkodnia, de hogy ezt a kikérdező megtehesse, ismernie kell a módokat és eszközöket, amelyekkel a gyanúsított

megengedett módon hathat; bele kell képzelnie magát a gyanúsított helyzetébe, tanulmányoznia kell minden gyanúsítottat, igyekeznie kell az ezzel foglalkozó irodalomból minél több esetet áttanulmányozni, mert így sokkal könnyebben fog eredményt elérni.

Sokszor eredményes eljárás az úgynevezett tetemre hívás, a gyanúsítottnak a helyszínre vezetése, a jelenlétében megtartott helyszíni szemle, a bűncselekmény tárgyának, eszközének megmutatása, a bűncselekmény által okozott kár, nyomor, szenvedés, fájdalom stb. ecsetelése; ezek a dolgok mind hatást gyakorolhatnak a gyanúsítottra és esetleg a cselekmény beismerésére is bírhatják.

Számításba kell venni gyilkosoknál azt a lélektani tünetet, hogy a gyilkosság színhelyét valami belső erőtlől hajtva utólag fel szokták keresni. Ha a helyszínt feltűnés nélkül megfigyelhetjük, előfordulhat, hogy a visszatérő bűnöst ott meglepjük s ő pedig felindulásában elárulja magát.

Igyekeznünk kell a kikérdezések és puhatolások útján megállapítani azokat a lelki indítókakat, amelyek a gyanúsítottat a bűncselekmény elkövetésére ösztönözhatték. Erre sokszor a bűncselekmény elkövetési módja is támpontot nyújthat. Puhatolni kell azután, hogy nem indította-e a gyanúsítottat bosszú, féltékenység, nyomor, pénzszerzési vágy, erkölcstelen életmód, rossz társaság, beteges hajlam a bűncselekmény véghezvitelére; lehetett-e különösen jó alkalma arra és nem ez ragadta-e a cselekmény elkövetésére. Mert ha az indítók megvan, az már fontos útmutatást nyújt a további nyomozásra.

ez az egész kutyaügy. A szántóföldek irányába nézett, de azért a félszemének egy-egy megvető pillantása Cézár felé villant.

Nem birta sokáig a szótlanságot. Megszólalt:

— A nyomába se léphet Nérónak ez a varjúpofájú. Mit tud ez az én kutyámhoz képest? Verebet szalasztani. Tán még azt se. Ni, hogy alszik most is... Hát majd én megmutatom...

A törzsörmester most már fojtott kacagással figyelte a két ember vetélkedését, de komolyságot színelve kérdezte meg Rapcsártól:

— Hol mutatja meg, Rapcsár úr, hogy mutatja meg?

A mézársmester kidütötte a mellét s göggel mondta:

— Ott a nagy kiállításon eidől a dolog. Aztán dicsekedjék majd a kutyájával az örmester úr.

— Hát bizony én azután is dicsekszem — igyekezett tromfot adni az örmester —, mert az én kutyám is ott lesz ám s akkor megint olyan kicsi lesz a Rapcsár úr kutyája, mint a légy. Ott lesz a Cézár is, ott bizony — mondta csaknem fenyegető hangon —, Nérót csak árnyéknak nézik majd, ha az én kutyámat mellette meglátják. Mert én gondoskodom róla, hogy egymás mellé helyezték őket. Hadd tűnjék ki a különbség. Én nem félek a zsúritól, még úgy sem.

Rapcsár megdöbönt. Szólni akart, de csak nyelte a ki nem mondott szavakat. Füttyentett a Nérónak, amely vidáman üldözte a szántáson a varjakat. Aztán vad gyűlölettel Cézárra pillantott: — Majd én megmutatom, hogy ez a felemás-pofájú dög nem viszi el az én kutyám elől a díjat, majd én megmutatom — gon-

dolta fogvicsorgató dühvel s a nagy belső izgalomtól vörösre gyuladt az arca. A bosszú gondolata már előre ott dörömbözött a homloka mögött. Úgy érezte, hogy valamit tennie kell.

Nekilódult az útnak. Köszönni is elfelejtett.

Pillanatra csend lett.

Pintér a Cézár tarkóját simogatta, a törzsörmester pedig hahotázva nézett a dühösen loholó Rapcsár után.

*

Éjfél körül járhatott az idő. A falu tornya fölött dérszerűen, halványan derengett a hold. A citromszínű felhőpárák alatt kísértetiesen reszkettek a csillagok.

Rapcsár a patak partján ólalkodott előre s az örs-laktanya udvarának hátsó palánkjánál állott meg.

Szép pillantott. Árnyék sem mozdult a közelben. Mindenki az igazak álmát aludta.

Felkapaszkodott a palánk tetejére és beugrott az udvarra. Körülkémlelődött, aztán előregörbitett háttal, nesztelenül a ház mögé lopakodott. A kutyaólhöz.

Odabent lánc csördült, majd nagyon mély, éjféli basszussal felmordult Cézár.

Rapcsár mosolyogva közeledett. Térdét kedveskedően paskolgatta és hízelkedő szavakkal csitította a kutyát, amely egyet-kettőt vakkantott, de mikor felismerte Rapcsárt, előrenyújtott nyakkal, alázatosan a lába elé kúszott.

Rapcsár lehajolt:

— Gyere no, tartsd a nyakad, te drágalátos féreg — sistergett benne a düh és a kutya nyakcsatlójának karikájába zsineget akasztott.

A következő percben már kibujt az ólajtón és a kutyát vezetve, a kerítés felé ódalgott. Megindult vele. Cézár engedelmesen követte.

Ismerni kell azokat a testi elváltozásokat, amelyek a gyanúsított bensejében dúló lelki harc idéző, mert bár ezek a tudomány mai állása szerint még nem csálthatatlanok és bizonyítékot sem képeznek, a nyomozást mégis elősegíthetik. Ilyenek az elsápadás, elpirulás, reszketés, dadogás, összefüggéstelen beszéd stb. Ezek mind büntudatot árulhatnak el. Árulói lehetnek a belső izgalomnak és az esetleges büntudatnak az önkéntelen mozdulatok is, pl. a bűnös áldozatának hulláját látva, szemét eltakarja, az elkövetési eszköz felmutatására összerázkódik, fejéhez, szeméhez kap stb. Ha a gyanúsított kikérdezés közben lábait keresztbe teszi, a láb reflexszerű mozgása belső izgalmát árulja el. Igaz, hogy ártatlan ember is lehet izgatott, talán éppen azért, mert ártatlanul vádolják s mégis látja, hogy szorul mindinkább a hurok körülötte, kétségbe esik, ezeknél is ugyanezeket a testi tüneteket lehet észlelni, ezért ezek a jelenségek csak segédeszközöknek tekinthetők. A megfigyelték pontos és részletes tanulmányozásával az ember idővel érzékeit e téren is oly fokra fejlesztheti, hogy sok esetben ezeket is eredményesen fel tudja használni.

A tetemrehívás nem egyéb, mint a gyanúsítottnak az áldozattal való szembesítése. Ennél az elváltozások és a gyanúsított viselkedésének megfigyelése a fontos. Gyakran előfordul az is, hogy a gyanúsított, látván bűnös tetteinek borzalmas eredményét, megtörik és beismeri tettét. Előfordult már az is, hogy a tettes szemrebbenés nélkül nézett áldozatának megtört szemeibe, de amikor annak anyja zo-

kogva borult a tetemre, látva a nagy fájdalmat, amit okozott, megtört és beismerte tettét.

Kikérdezésnél igen jó hatást válthat ki a gyanúsítottnál a jóindulatú figyelmeztetés, érdeklődés viszonyai iránt, elébetárása annak, hogy beismerése enyhítő körülményt fog képezni az ügy elbírálásánál.

Használatos mód, hogy a gyanúsítottnak megmondják, hogy már az egész tényállás ismert dolog és a tagadás hiábavaló, hogy a tettestársa már ügyis beismerésben van, vagy hogy állítása a tanuk vallomásaival ellenkezik stb., de az ilyen eljárást a Bűnvádi Perrendtartás kifejezetten megtiltja.

A legtöbb esetben jól számít a csendőr, aki a gyanúsított emberi gyengéit igyekszik a beismerés érdekében kihasználni. A hiúságára hatunk a gyanúsítottnak, ha dicsérjük az ügyességét, amivel a bűncselekményt végrehajtotta s a végrehajtás módja iránt inkább csak egyéni, mint hivatalos érdeklődést tanúsítunk. Hivatkozhatunk „hírnévre”, amelyre szert tett, a férfiaságára, a bátorságára, hogy ha elkövette a cselekményt, legyen bátorsága azt be is ismerni. Vallásos embereknél az Isten büntetésére való hivatkozás hatásos. Aki nagyon szereti a hozzátartozóit, annak elébetárjuk a szerencsétlenséget, a szégyent, amibe az övéit döntötte, a nyomozás és nyilvános meghurcolás szégyenét, amelynek jó lenne mielőbb végét vetni stb. Mindehhez azonban természetesen az szükséges, hogy a csendőr a gyanúsított gyengéit azonnal kiismerje és idejében kihasználja.

Ha célszerűnek látszik, a kikérdezést könnyed vagy esetleg éppen tréfás mederbe lehet terelni,

Már a faluvégi határban haladtak. Elöl Rapcsár, utána Cézár. A süppedő, vörös homokbuckákon mind a ketten lihegtek. A kutya kinyújtott rózsaszínű nyelve meg-megfénylett, izmos lábait egykedvűen kapkodta s lelógó, bozontos fülének mozgása egyenletes ritmussal követte lépései ütemét. Szemeiben rossz sejtések árnyéka borongott és útja bizonytalan céljának fájdalma tükröződött. Mintha azt kérdezte volna egyelőtte ismeretlen hatalomtól, hogy hát ilyen nyomorúságos ez a földi élet? Az is baj, ha elsők vagyunk és az is veszedelem, ha utolsók. Ha pedig csakugyan így volna, az csak azért van így, mert érthetetlenül furcsák az emberek. Az egyik a szíve tetejéig jó, a másik a lelke fenekéig irigy és gonosz. Egy élet bölcsessége nem elég ahhoz, hogy ki lehessen ismerni őket... — Ilyeneket gondolhatott Cézár, amint a didergő éjszakában, a vigasztalan, ködös ég alatt, a nedves homokon egykedvűen kapkodta a lábait.

Körülöttük lélek sem mozdult. De olykor, ha a hold elővergődött a fellegek mögül, melljük szegődött az árnyékuk.

Árok elé érkeztek. Rapcsár komoran szétnézett és tagbaszakadt alakját megrázta a düh.

— Majd megmutatom én Pintér őrmesternek, hogy ezzel a buta döggel nem fog díjat nyerni többet, ezzel ugyan le nem győzi az én kutyámat. Bocskornak sem lesz jó a bőre, annyi lyukat durrantok belé — morogta reszkető szájjal s amint az árkot átugrotta, hirtelen megállott. Revolverét kegyetlenül átmarkolta és csövével az árokra mutatott:

— Itt rothadsz el! — kiáltott rá a kutyára.

Cézár lekuporodott a földre. A csodálkozás izgalma ugrott ki szemébe, szűkülve kapkodta a fejét, felszó-

kött, vinnyogott, majd újra leült. A rossz sejtés és az életösztön lángolt fel benne. Széles, erős, okos pofáját Rapcsárra emelte s orrát úgy fúrta a levegőbe, mintha az előbb hallott véres szavak értelmét szimatolná.

Rapcsár vadul célzott. A kielégülni akaró bosszú lángolt a szemében, de mielőtt a revolvert elsütötte volna, tekintete pillanatra beleakadt a kutya kitégült, fényes, sárga szemébe.

Bátorság, erő, dac villámlott felé onnan.

Iszonyú lett most a csend. Szívdobogató. A kutya lombosszűrő nyaka dacos mozdulatlansággal feszült előre a földnek cövekelt első lábak fölött s kurta, megvető morgás hallatszott a kivillanó fogai közül. Tekintete keményen a revolver csövére meredt.

Rapcsár megdöbbenve bámult rá. Azt gondolta hirtelen, hogy ez a kutya úgy néz most őreá, mint a gyávára szokott nézni az erős.

Arca elsápadt, lábai meginogtak és az ujja tétován elmozdult a revolver ravaszáról.

A kutyát nézte.

— Ez a . . . ez a dög, úgy néz rám, úgy, mintha . . . mintha leköpne, mintha végignézne rajtam . . . ez, ez a dög — bugyborékolta torkából bizonytalanul a hang és a fejét most félig elfordította . . . ez a, ez a buta — susogta újra s közben nem a kutyát, hanem a pusztát nézte, a rettenetes hallgatag éjszakát, a kísértetiesen meredező távoli fákat, majd félszemmel visszapillantott a kutyára.

Kegyetlenül érezte, hogy nem bírja el a tekintetét, mert úgy szúr az, mint a tüzes lándzsa.

Kirántotta a zsineget a nyakszíjból.

— Fuss, vidd az írhád! — kiáltotta durván.

A kutya nem mozdult.

Jeges nyugalommal ült, mint egy szikladarab. Nyílt

amivel az ember a gyanúsítottban azt a hitet kelti, hogy az elkövetett cselekmény nem is olyan súlyos dolog.

Óvakodni kell azonban attól, hogy a csendőr a gyanúsítottnak olyan ígéreteket tegyen, amelyeket azután nem tud betartani, vagy amelyek szabálytalanságokra vonatkoznak.

A bűncselekmények felderítésével foglalkozó csendőrnek gyakran van szüksége nyomozása közben arra, hogy gyermekektől szerezzen adatokat. Bár a gyermekek vallomása nem megbízható, mégis, ha a gyakorlati oldalát nézzük a dolognak, láthatjuk, hogy sok esetben az igazságos ítélet meghozatalához gyermekek vallomásai nagyban hozzájárultak.

A gyermek rendszerint nem tudja az igazat megmondani, mert nem tudja az igazságot a valótlaniságtól megkülönböztetni, de abból az elvből kiindulva, hogy vak tyúk is talál szemet, sok esetben ő is meg fogja tudni mondani az igazat.

Ha a csendőr egy gyermektől elfogadható és értékes vallomást akar nyerni, akkor a legjobb, hogyha mielőtt a kikérdezést megkezdené, tisztába jön azzal, hogy milyen a gyermeknek a lelkiélete. A tanuvallomásokra igen nagy befolyással van a hangulat, a hangulatot pedig az egyén érzelmi élete nagy mértékben befolyásolja. A gyermekeknél éppen ez az érzelmi élet van nagymértékben kifejlődve. Amint a gyermek nő, okosodik és megállapodottabbá lesz, érzelmi élete is mindinkább átmegy abba a rendes, nyugodt mederbe, amelyben azután az egész

életét leéli. A gyermek vallomásának értéke tehát az ő fejlődésével növekszik.

A gyermek vallomását befolyásolja még az is, hogy mások, felnőttek által könnyen befolyásolható. A gyermekeknek ez a könnyű befolyásolhatósága adja meg a szabályokat, amelyeket a gyermek kikérdezésénél szem előtt kell tartani.

A gyermek kikérdezésénél első, hogy a csendőr a gyermek bizalmát megnyerje s hogy az ne féljen tőle, mert csak akkor fog tudni elfogadható feleletet kapni. Kérdéseivel ne zavarja meg a gyermeket, hanem hagyja nyugodtan elmondani, amit akar és amit az esetről tud. Ebből az előadásból kell kihámozni, ami használható és szükséges. Ha még ezenkívül is meg akar tudni valamit a csendőr a gyermektől, akkor külön kérdéseket tehet fel, de csak fokozatosan. Vigyázzon, nehogy úgy legyen a kérdés feltéve, hogy az a gyermeket valamely irányban befolyásolja. Szép szóval, egy kis cukorral, szelid bánásmóddal, gyakran igen jó adatokat lehet szerezni a gyermekektől is. És ha bíróság nem tekinti is mindig teljes értékűnek a gyermekvallomásokat, a nyomozás igen jól felhasználhatja azokat, mert a gyermek jó megfigyelő és gyakran vesz észre olyan dolgokat is, amelyeknek a nagyok figyelmet sem szentelnek.

A gyermekvallomás mérlegelésénél vegye figyelembe a csendőr a gyermek korát, iskolázottságát és nemét. A leánygyermekek rendszerint kevesebbet felejtenek, mint a fiúk, de a tényeket jobban elferdítik. Az iskolázottabb fejű, nyitabb eszű gyermek általában értékesebb vallomást tesz, mint az iskolá-

homlokán s csontjainak kemény ívelődésén a nemes vér rangja csillogott. Mélytűkrű szeme megvetően meredt a még mindig homlokának szegzett revolvercsőre, konokul, bátran, mint akiben a halál gondolata sem rejtenti el a lelket.

Rapcsár tágrameredt szemmel, megrendülve nézte. Dühé lassan elszelidült s most a szégyen érzése villant fel benne.

— Mi a csoda történik énvelem? — kérdezte döbbsz hangon önmagától — ez a kutya ver a szemével, ver, megaláz, elbűvöl, letipor, ez az állat . . . mintha lelke volna, hősi lelke, értelmes, okos, bátor lelke, cézári lelke . . . én nem értem . . .

Nézte a kutyát. Szemét a meghatott gyönyörködés meleg párája egészen elöntötte s remegő ökle pillanatról-pillanatra lefelé zökkent.

A revolvart visszanyomta a zsebébe. Aztán lehajolt a kutyához. Megsímogatta.

— Igaza van a gazdának . . . megérdemled az első díjat . . . okos kutya vagy, szép kutya vagy, megérdemled — susogta és gyöngéden, bocsánatkérő szeretettel simogatta tovább a Cézár tarkóját.

Fölöttük aranyzöld fénnel, szeliden derengett a hold.

*

Pintér őrmester későn érkezett haza szolgálatból. Amikor belépett a laktanya udvarára, tekintete az enyhe holdfénynél a kutyaól felé vetődött.

Nem hallott semmi neszt. Fel sem vakkant Cézár. Nem szűkölt, nem nyivogott, úgy mint máskor szokott, ha észreveszi, hogy ő érkezett haza.

Roszzat sejtve rohant az ólhoz. Csak az üres, hideg sötétséget érezte odabent. Megdöbbenve nézett maga elé s arcán áttáncolt a rémület.

— Cézár, hol vagy?! — kiáltotta reszkető hangon s bizonytalan te intettel bámult a csendes udvar felé.

Szívdobogva figyelt.

Tompa, puha dobogást neszelt a patak partja felől. Kisvártatva lihegő robajjal vetette át magát a palánkon Cézár. Egyenesen a gazdájához rontott. Levetette magát a földre és nyivogva, pihegve, mámoros boldogsággal hempergett előtte. Aztán felugrott és két első lábával a gazdája vállára ágaskodott.

Pintér őrmester megfogta a szíjat a kutya nyakán s odaszólt a járőrtársának:

— Ezt sem produkálta még, hogy megszökjék éjszaka kóricálni. Majd holnap megnézem, hogy szabadulhatott el, de most meg fogom verni, mert különben máskor is megteszi. Az ilyen kutyát úgy kell nevelni, barátom, mint a gyermeket!

Odavitte Cézárt az óljához, megkötötte, aztán vékony, suhogós pálcát tört le egy bokorról. Odament Cézárhoz:

— Fogsz még megszökni? — Végigvágott rajta csípősen, kegyetlenül. Cézár úgy érezte a vékony, fázós bőrén, mintha a vessző tüzes lett volna. — Elszököl-e még? — És újra végigsuhogott rajta a vessző, kétszer-háromszor egymásután. Egyszer a szemébe csapott a pálca vége. Azt hitte, rögtön megvakul. Tele lett könnyel a szeme, be kellett hunynia.

De egy hangot sem adott.

Pintér őrmester eldobta a vesszőt. Megindultak befelé leszerelni.

— Okos állat ám ez a kutya — mondta —, látod, tudja, miért kapott ki, érzi, hogy hibás, azért nem adott egy hangot se! Máskor meg hogy vinnyog!

Cézár ott feküdt reggelig mozdulatlanul. Okos szemével belebámult a sötétségbe és sehogysem tudta megérteni az embereket.

zatlan. Hogy pedig a gyermek vallomására még ítéletet is lehet alapítani, lássuk az alábbi példán:

Az após és vő összeveszve, megszurkálták egymást. Az após életveszélyes sérüléseivel kórházba került s ott azzal vádolta meg a vejét, hogy őt minden ok nélkül támadta meg, neki még kése sem volt. A veje a sebeket, amelyek rajta vannak, ő maga ejtette magán, hogy a helyzetén könnyítsen. Ezen vallomását az após esküvel is megerősítette. Az anyós és a feleség is úgy vallottak, ahogy a férj, illetve az apa. A vőt csak az mentette meg, hogy a nyomozók házkutatás alkalmával egy véres zsebkést találtak, amelyben a gyerekek nagyapjuk tulajdonát ismerték fel. Erre aztán az anya és anyós is megváltoztatták vallomásukat, a bíróság pedig a vádlottat jogos védelem címén felmentette.

A tettető (szimuláns) gyanúsított készakarva úgy viselkedik, hogy betegnek higyjék, vagy hogy olyannak tűnjék fel, mintha valami testi fogyatkozása lenne.

Hányszor előfordul, hogy a tanu vagy a gyanúsított, ha valami kellemetlen dolog kerül szóba, egyszerre nem hall, vagy úgy tesz, mintha nem értené a kérdést. A gyanúsított magát gyenge elméjűnek tettet, pedig nincs semmi baja. Ilyenkor, ha lehetséges, szakértők, esetleg tanuk útján kell meggyőződni arról, hogy vajjon tettetővel állunk-e szemben. Ha az nyer beigazolást, hogy a kikérdezendő valószínűleg tettét, úgy figyelmeztessük, hogy viselkedése a további eljárást nem befolyásolja és azzal csak magának árthat. Azt írom, hogy „valószínűleg” tettét. Ezt azért írom így, mert a tettétést a legtöbb esetben nehezen lehet bizonyítani. Maga az a körülmény, hogy valaki szimuláláshoz fordul, vagy arra szorul, szintén beteg állapotnak lehet a következménye.

Gyakori volt a tettetés a háború alatt. Hány reszkető, idegbeteg embernek mult el a betegsége a békekötés napján, hogy azután a vörösuralom alatt újra kezdődjék.

Gyakran előfordul az epilepsziás rohamok tette-tése, melyet sokan — főként cigányok — egy kis szappanhab segítségével a megtévesztésig hünen tudnak utánozni. Vannak, akik tombolnak, mert azt hiszik, hogy az igazi örült is úgy csinál. Megszakítás nélkül törnek, zúznak, ordítanak, félnek, látomásaik vannak stb. A vakságot, siketséget, némaságot is szokták tettetni, de ezeket már könnyebb még magának a csendőrnek is lelepleznie, úgy például, hogy az állítólagos vak embernek váratlanul a szeme felé sujt, az állítólagos süket háta mögött valami csengő tárgyat leejt stb.

Elvként azonban azt kell mindig szem előtt tartani hogy tettétők leleplezésére mindig orvosszakértőt kell igénybevenni.

Az öregség nemcsak külsőleg hat az emberre, hanem értelmi színvonalát is megváltoztatja. Ez nem mindenkinél következik be egyformán, egyik ember hamarabb, a másik később öregszik. Találunk 50 éves aggastyánokat, de vannak 70—80 éves korban teljes testi és szellemi frissességgel bíró emberek is.

Az aggsági elmeállapot az alábbiakban nyilvánul meg: bizalmatlanság mindenki iránt, rettegés a jövőtől, fél, hogy nem tud miből megélni, éhen hal, pedig megfelelő anyagiakkal rendelkezik, senkivel sem törődik, csak önmagával, képzelődik, az emlékezőtehetsége meggyengül, ennek következménye-

ként gyakori a fecsegés, beteges hazudozás, vádaskodás, sokszor üldözési mánia.

Az aggsági elmeállapotban szenvedők vallomásait mindig felül kell vizsgálni és egyéb adatokkal, más tanuk vallomásával ellenőrizni. Az ilyen személyeket is legjobb, különösen, ha gyanúsítottak, beszámíthatóság szempontjából orvosi vizsgálat alá vonni.

Ezek azok, amiket a csendőrnek a kikérdezésről általánosságban tudnia kell. Egy következő cikkemmel, amelyben majd magával a kikérdező csendőrrel akarok még foglalkozni, be is fejezem, amit erről a különben nagyon széleskörű témáról elmondani akartam.

Egy betörő elfogása.

1908 november 5-én 4 órakor Péczeli Dezső veszprémi kereskedősegéd lélekszakadva rontott be a lak-tanyába s bejelentette, hogy főnökének, Kulcsár Károly vaskereskedőnek az üzletébe betörték. A bejelentés szerint a tettesek az üzletben, vagy a raktárban vannak most is. A rendőrség már a helyszínen van.

Bognár Jakab járásörmester a hír vétele után Kettner Lőrinc c. örsvezetőt azzal a meghagyással vezényelte ki szolgálatba, hogy a rendes szolgálatba már kivezényelt — de útba még nem indított — Domsa Kelemen és Aranyos János csendőrökhöz csatlakozva, menjen haladék nélkül a helyszínére s ott a betörők elfogásánál a rendőrségnek nyújtson karhatalmi segílyt. Egyben azt is meghagyta a járőrnek, hogy a helyszíni szemlét gyorsan ejtse meg s ha látja, hogy ott öreá — Bognár járásörmesterre — is szükség van, arról haladék nélkül tegyen jelentést.

A járőr fél 5 órakor érkezett a helyszínre s rövid tájékozódás után a rendőrséggel együtt figyelő állást foglalt el, hogy megtudja, a betörők az épület melyik részében lehetnek. Alig hogy elhelyezkedtek, észrevették, hogy a tettes az épület északi végét határoló, vaskerítéssel is ellátott magas kőfalon át menekül. Elmenekülnie azonban nem sikerült, mert a rendőrök egyike észrevette és forgópisztollyal rálőtt. De nem talált. Erre a betörő is rálőtt a rendőrré. Ez a lövés sem talált. Ezekután a gonosztevő belátta, hogy menekülése ezen az úton lehetetlen, visszahúzódott az épületbe s elrejtőzött.

Kettner Lőrinc c. örsvezető, a kapott parancshoz híven, Bognár Jakab járásörmesternek jelentést tett.

Bognár járásörmester a jelentés vétele után forgópisztollyal felfegyverkezve azonnal a helyszínére sietett. A helyszíni szemle után maga is megállapította, hogy a betörés tényleg megtörtént. A ház lakói félelmükben az ablakokon át mind elmenekültek. Ekkor már a helyszínén mintegy ezer főnyi néptömeg verődött össze.

Közben Komjáthy László rendőrkapitány is megérkezett. A járásörmester jelentette észrevételeit s egyidejűleg tudtára adta, hogy a rendőrség támogatására negyedmagával rendelkezésre áll.

A rendőrkapitány ezt tudomásul is vette. Miután a helyzetet nagyon veszélyesnek látta, azt a kijelentést tette, hogy ő a rendőreit a biztos halálba nem küldi. A betörőket majd kiéhezteti, vagy ehhez hasonló eljárással kézre fogja keríteni.

Tekintve, hogy a környékbeli és a házbeli kétségbeesett lakók nyugalmának helyreállítása érdekében sürgős intézkedésre volt szükség, arra kérte Bognár járásörmester a rendőrkapitányt, hogy az ügy elintézését bizza a

csendőrségre. Miután ez is megtörtént, Bognár járásörmester csendőreit a feladat veszedelmeire, de a bátor magatartásra is figyelmeztette és elsősorban az egész épületet szigorú felügyelet alá helyezte. A báméskodó tömeget felszólította, majd erélyesebben is utasította, hogy a környéket haladéktalanul hagyja el.

A betörők az ő véleménye szerint is többen lehetnek. Kettner c. őrsvezetőt és Domsa Kelemen csendőrt maga mellé véve, először a raktárhelyiséget, majd az irodahelyiséget kutatta át, ahol az üzlettulajdonossal együtt megállapította, hogy a betörők a raktáron tartott fegyverekből két forgópisztolyt és nagyobb mennyiségű töltényt loptak el.

Bognár járásörmester, bár tudta, hogy a betörők jól fel vannak fegyverkezve s tölténnyel is bőségesen ellátják magukat, nem riadt vissza a veszélytől. A kutatás további során megállapította, hogy a kézipénztárt feltörték, abból ismeretlen mennyiségű készpénzt, továbbá a káros feleségének 188 korona értékű korállyakékét szintén elvitték.

Bognár járásörmester ezután a padlást kutatta át, de a betörőket itt sem találta. E kutatás alkalmával jutott a járásörmesternek tudomására, hogy az épület alatt hosszabb folyosó, mosókonyha és pince is van, ahol aprított tűzifa és nagyobb mennyiségű kőszén van elraktározva. Miután a betörők az épület eddig átkutatott helyiségeiben nem kerültek kézre s mert el sem menekülhettek, Bognár járásörmester tisztában volt azzal, hogy csak a pincében rejtőzhetnek, a tűzifa és szén mögött védett állásba helyezkedtek és az elloptott pisztolyokkal felfegyverkezve védekezésre is készen vannak.

Bognár járásörmester tisztában volt azzal is, hogy a sötét pincében elrejtőzött, felfegyverkezett gonosztevők kézrekerítése életveszélyes feladat, mégis elhatározta, hogy a felizgatott lakosság ny galmának a helyreállítása érdekében belemegy ebbe a veszedelmes játékba is. Megérezte, hogy a csendőrbecsület forog kockán s ha talán okosabb lett volna is több óvatossággal kezelni az ügyet, nem tehetné ezt meg anélkül, hogy ebben egy egész város lakossága meghátrálást ne látott volna. Különbösen is: vállalta a feladatot, el is kellett azt végeznie.

A pincekutatás megkezdése előtt a járásörmester Aranyos János csendőrt a kijáráshoz állította és megparancsolta neki, hogy lőkészen tartott puskával figyeljen, a betörők menekülését akadályozza meg. Azután Kettner őrsvezetőt és Domsa csendőrt, akik az eddig folytatott kutatásban is a legnagyobb bátorsággal vettek részt, maga mellé vette és elindult velük a pincébe. Lefelé haladva, a láthatatlan helyen rejtőzködő betörőket megadásra szólította fel. Miután ismételt felszólítására sem kapott választ, Dezsi László kéményseprősegédet — aki a lámpa tartására önként jelentkezett — maga mellé vette s a folyosót, majd a mosókonyhát kutatta át, végül a pince került sorra. Amikor ide behatolt, az összehalmozott szénrakás tetején, illetve abba befészkelve, megpillantotta az egyik betörőt, aki a járásörmesterre irányított forgópisztolyát abban a pillanatban sütötte el. A lövés, amelytől a lámpa is kialudt, szerencsére nem talált. A lövedék a járásörmester füle mellett fúródott a falba. Beköszöntőnek nem éppen barátságos dolog!

A járásörmester e válságos pillanatban sem vesztette el lélekjelenlétét. A lövés irányába maga is egy lövést adott le. Miután erre is lövésekkel válaszolt a betörő, a járásörmester is még három lövést tett egymás után. Talált. A betörő felordított... azután mélyszéles csend borult a vaksötét pincébe. De csak egy-két percig, vagy

talán csak másodpercig, mert a betörő pisztolya újból megszólalt, egyszer, kétszer, többször...

Bognár járásörmester a lövések elől a szénrakás előtt felállított deszkakerítés mögé húzódott s onnan lövte a villanások felé. Mikor a betörő pisztolya elhallgatott — bár nem tudta, hogy a lövései találtak-e —, a tüzelést a járásörmester is beszüntette. Így a pincében ismét néma csend lett.

Ez a csend nagy riadalmat okozott odakint. Fokozta ezt a riadalmat, hogy a járásörmester a kintről hozzáintézett kérdésekre választ nem adott. De nem is adhattott. Így akarta a betörővel elhitetni, hogy a csendőr el-esett s azt remélte, hogy a megsebesült gonosztevő erre megmozdul, így valahogyan talán a keze ügyébe kerül.

Odakint azt hitték ezalatt, hogy a járásörmestert a betörő agyonlőtte. A rendőrkapitány bejelentette ezt néhai Juraszek János kir. ügyésznek is, kérve annak a helyszínre való kiszállását is. Egyben az orvosok kiszállása iránt is intézkedett. Egyszóval a járásörmestert már elparentálták.

Bognár járásörmester ezalatt a pince kijáratához surrant. Eközben egészen váratlanul, de éppen a legjobb pillanatban, az emeletről a konyha megvilágítására szolgáló üvegablakon át égő lámpát bocsátottak le. A lámpa fényénél a járásörmester a szén tetején kuporgó betörőt megpillantotta. Felhasználva a kedvező pillanatot, vakmerő, halált megvető bátorsággal a szénrakáshoz ugrott s újabb lövöldözés helyett, igaz csendőrhöz illő higgadsággal, eréllyel, a betörőt újabb megadásra szólította fel. Ez most már kijelentette, hogy megadja magát s hozzátette, hogy társai nincsenek. A járásörmester felszólította, hogy jöjjön oda eléje. A betörő azt felelte, hogy nem tud mozogni, mert megsebesült, sok vért vesztett. Erre a járásörmester felszólította, hogy a pisztolyokat dobja el. A betörő az egyik pisztolyt eldobta, a másikat maga mellé tette a szénrakásra. A harcot tehát még most sem adta fel és ravaszsággal próbálta léprecsalni emberséges ellenfelét. Végzete azonban mégis elérte.

Mozgás közben megcsúszott, a forgópisztoly után pedig már hiába kapott, mert ebben a pillanatban rávetette magát a járásörmester, megragadta s Kettner c. őrsvezető és Domsa csendőr segítségével a pincéből kihozta a szabad levegőre. Teleszívta a tüdejét ebből a friss, szabad levegőből, az élet levegőjéből a járásörmester...

Bognár járásörmestert, akit már mindenki elparentált, az újból összesereglett ezernyi tömeg, élén a királyi ügyésszel és rendőrkapitánnyal, lelkesen ünnepelte.

KI TUDIA?

IDŐSEBB ANDRÁSSY GYULA GRÓF (1823—1890), 1848-ban Zemplén főispánja, majd Görgény egyik segédtszjtje. 1851-ben az emigráltakkal együtt őt is halálra ítélték. 1858-ban amnesztiát kapott, Deák Ferenchez csatlakozott és résztvett a kiegyezés előkészítésében. A kiegyezés után, 1867-ben Ferenc József őt nevezi ki magyar miniszterelnökkévé. Andrássy polgárosítja a katonai határ-örvidéket, felállítja a m. kir. honvédséget, megalkotja a nemzetiségi törvényt, megbuktatja a cseh federalista terveket s mint külügyminiszter (1871—1879), a berlini kongresszuson a monarchiát képviseli s európai felhatalmazást szerez Bosznia és Hercegovina megszállására, végül pedig Bismarckkal megkötö a közep európai szövetséget.

A Magyar Katonai Írók Körének felolvasó ülése február 28-án, az Országos Tiszti Kaszinó kis dísztermében. Balról jobbra: Homonnai Perczel Sándor őrnagy, titkár, vitéz Aggházy Kamill ezredes, ügyvezető alelnök, vitéz Kary Béla ny. altábornagy, társelnök, Doberdói Breit József ny. altábornagy, elnök, Olysoi Gabányi János tábornok, De Sgardelli Caesar alezredes, főtítkár, Pogány Sándor százados, titkár.

Háromszor a levegőbe is emelték. Erről talán le is mondott volna...

A járásörmester ezután megállapította, hogy a betörő Kamarás Imre,* 19 éves, x-i illetőségű, lopás büntetvéért is körözött, szökésben levő vaskereskedősegéd, ki a káros segédje is volt, de megbízhatatlan magaviselete miatt elbocsátották. Bognár járásörmester a betörőt, aki a száján súlyosan megsebesült, kocsin a királyi ügyészségre kísérte s ott a bűnjelekkel együtt átadta. Életveszélyes sérülése miatt egyelőre nem volt részletesen kihallgatható. Napokkal később, midőn a műtét után jobban lett, kihallgatták. Beismerte, hogy a káros Wertheim-szekrényében elhelyezett 9000 koronát akarta ellopni, terve az idő rövidsége miatt nem sikerült. A pincében lefolyt revolveres párharcot úgy adta elő, ahogy fentebb leírtuk.

Bognár járásörmester sokat kockáztatott: életet, feleséget és apró gyermekeit. Akik ott voltak, az életveszélyes pincekutatót minden áron meg akarták gátolni, a kötelességtudat azonban erősebb volt. Egy egész város tiszteletét szerezte meg ezzel magának.

A király 1909 március 14-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával az arany érdemkereszttel tüntette ki, ugyancsak abban az évben a belügyminisztertől 200 korona jutalmat kapott.

Kettner Lőrinc c. őrsvezetőt, Domsa Kelemen és Aranyos János csendőröket pedig a kerületi parancsnokság dicsérte meg.

* A nevet megváltoztattuk. Szerk.

A katonai büntetőreform újításai.

írta: GERŐ GYULA ny. tábornok főhadbíró.

A legnagyobb újítás persze az, hogy 1931. évi február 1-én a régi osztrák katonai büntetőtörvény helyébe: magyar törvény lép, t. i. a katonai büntetőtörvényről szóló 1930. évi II. törvénycikk.

A másik alapvető újítást ennek az új katonai büntetőtörvénynek 1. §-a foglalja magában, amely elrendeli, hogy a „közönséges” (polgári) büntetőtörvényeket a katonai bírászkodásban is alkalmazni kell, a törvényben meghatározott eltérésekkel.

Ma már ugyanis az egész művelt külföldön elvül szolgál, hogy általában a katonaságra is a polgári büntetőtörvényeket kell alkalmazni, persze ezeket a polgári büntetőtörvényeket nem lehet minden változtatás nélkül a katonaságra kiterjeszteni, hanem minden egyes rendelkezésüket gondosan meg kell előbb vizsgálni abból a szempontból, vajjon a katonai viszonyok közt alkalmazhatók-e, vajjon büntetéseik a katonai fegyelem követelményeinek megfelelnek-e és hogy ennél fogva katonai vagy általános nemzetvédelmi szempontból módosításra vagy kiegészítésre nem szorulnak-e. Ennél a vizsgálódásnál szem előtt kellett tartani azt is, hogy katonai büntetőjogunknak jól bevált eddigi rendelkezéseit lehetőleg ne bolygas-

suk meg, de viszont nem lehetett figyelmen kívül hagyni a háborús tapasztalatokat és a háború után az egész külföldön megindult, vagy valóra váltott reformtörekvéseket sem.

Az e megfontolások alapján létrejött új katonai büntetőtörvény (amit a törvény szerint rövidítve: „Ktbtk”-nek kell jelölni) igen sok eltérést állapít meg a polgári Btk. általános rendelkezéseitől és ezenkívül egészen újra szabályozza az úgynevezett „katonai” bűncselekményeket (függelemsértés, gyávaság stb.), míg az életbeléptető törvény (1930:III. t.-c.) a „közönséges” bűncselekmények (lopás, felségsértés stb.) tekintetében tesz számos módosítást s e mellett magát a katonai bünvádi eljárást is, a háborús tapasztalatoknak és a változott közjogi viszonyoknak is megfelelően, egyszerűbbé, olcsóbbá és gyorsabbá teszi.

A jelen értekezés célja éppen az, hogy ezeket a változtatásokat főbb vonásokban megismertesse.

*

Tudjuk, hogy még a közönséges büntetőtörvények is súlyosabb büntetéseket szabnak bizonyos bűncselekményekre, ha ezeket nem békében, hanem háború idején követik el. Még szükségesebb ily rendelkezés a katonai bűncselekmények tekintetében.

Fontos tehát, hogy sz. batosan meg legyen határozva a törvényben az, vajjon ezeket a szigorúbb (háborús) büntetéseket mely időponttól mely időpontig kell alkalmazni. Egy ily rendelkezés annál szükségesebb, mert manapság már nem szokták az államok egymásnak előre bejelenteni ellenségeskedési szándékukat, hanem hadüzenet nélkül is, vagy legalább a hadüzenettel egyidejűleg már megkezdik a szárazföldi, tengeri vagy légi támadást.

Az is természetes, hogy ily rendelkezést a katonai és a polgári büntetőbíráskodásra egyformán hatályos módon² kell megtenni, mert hisz ezentúl a katonai bíróságok is fogják a közönséges büntetőtörvényeket alkalmazni.

Ezenfelül arra is kell gondolni, hogy belső zavarok (bolsevizmus) is indokolhatják a szigorúbb háborús büntetéseket.

Már csak azért sem lehetett fenntartani a régi Ktbtk-nek azt a rendelkezését, amely a fővezér kihirdetett parancsától tette függővé a háborús büntetések alkalmazását, mert hiszen ezekre a büntetésekre akkor is szükség lehet, mikor nincs, vagy legalább még nincs is „fővezér” és mert a „fővezér” parancsa különben sem volt hatályos a mögöttes országrészben.

Mindezeknél fogva az új Ktbtk. 4. §-a akként rendelkezik, hogy: „a háború idejére szóló különös rendelkezéseket: határvédelmi zavarok, vagy az ország békéjét súlyosan veszélyeztető lázadás idején is alkalmazni kell” és hogy az alkalmazás idejét és területét az ősszminisztérium rendeletben határozza meg.

E rendelkezés hatálya az életbeléptető törvény 97. §-ában a polgári büntetőbíráskodásra is ki van terjesztve.

*

A fenti szabály, mint szövegezéséből kitűnik, nem csupán a szigorúbb háborús büntetéseknél, hanem általában minden háború idejére tett, „különös”

rendelkezés alkalmazására vonatkozik s így ezentúl a polgári egyéneket bizonyos bűncselekmények miatt, kormányrendelettel már határvédelmi zavarok és nagyobb kiterjedésű lázadás idején is katonai bírászkodás alá lehet helyezni. (Lásd a katonai bünvádi perrendtartásnak az életbeléptető törvény 8. §-ával módosított 14. §-át.)

Fontosságban nyernek e szabályok az életbeléptető törvény 50. §-ával, amely szerint amint a minisztérium a háborús büntetések alkalmazását elrendeli, úgy egyszersmind a rendes katonai bünvádi eljárás is átváltozik a hadrakelt sereg számára meghatározott (gyorsított) eljárássá, amelyben mint tudjuk, nincs vádirat, nincs fellebbvitel s a rögtönbíráskodást minden büntett miatt ki lehet hirdetni.

Mindezek a rendelkezések tagadhatatlanul nagy hatalmat adnak a kormány kezébe s ezért a képviselőházi vitában is a leghevesebben támadott pontok voltak. Ámde egy netán elkövetkező komoly esetre a központi hatalmat minden módon erősíteni kell, egy törvényellenes kormány pedig — mint láttuk — úgyis felrúgja a törvényt s így a törvényhozás túlnyomó többséggel megszavazta a rendelkezéseket.

*

A polgári büntetőtörvények szerint a külföldön elkövetett bűncselekmények elbírálásánál a legtöbb esetben az illető külállam törvényét is figyelembe kell venni s ha a külföldi állam az ott elkövetett bűncselekményt nem sujtja büntetéssel, vagy ha a cselekmény csak kihágás, akkor a tettes itthon nem büntethető.

Ezzel szemben a Ktbtk. 6. §-a kimondja, hogy külföldön is mindig a katonai büntetőjog szerint kell a büntetést kiszabni, ha a tettes tényleges katonai egyén, vagy ha a cselekmény katonai bűncselekmény, avagy ha a külföldön operáló hadseregünk legfőbb parancsnoka az illető külföldi alattvalókat katonai büntetőbíráskodás alá helyezte.

*

A halálbüntetést közönséges büntett, vagy az ellenséghez szökés katonai büntette miatt kötéllal, más katonai büntett miatti elítélés esetében agyonlövésel kell végrehajtani.

Régi tradíció, hogy az agyonlövés kevésbé dehisztáló, mint az akasztás.

Különben Franciaországban is (ahol a közönséges büntettek a gilóint alkalmazzák) és Németországban is (hol a polgári igazságszolgáltatásban a pallost alkalmazzák), a katonai büntettek agyonlövés van megállapítva.

*

A régi katonai büntetőtörvény szerint a fogságbüntetéseket súlyosbítások alkalmazásával meg lehet, a börtön- és súlyos börtönbüntetéseket pedig (akármilyen hosszú tartamúak is) meg lehet rövidíteni.

Ezzel szemben az új Ktbtk. 8. §-a szerint csak az egy évnél nem hosszabb tartamú meg határozandó börtön-, fogház- és elzárásbüntetéseket kell súlyosítások alkalmazásával megrövidíteni. Ennek oka az, hogy csak a rövid tartamú szabadságveszté-

KI TUDTA?

Angol nyelven S. O. S. = Save our Souls (mentések meg lelkeinket).

² Eddig másként volt ez a kérdés szabályozva a polgári bíráskodás számára (1912:LXIII. t.-c. 28. §.) és másként a katonai bíráskodásban (régii Ktbtk. 89—90. §.)

sek kifogásolhatók abból a szempontból, hogy nem elég hatásosak és a katonai érdek is csak az ilyen büntetések esetén kívánja, hogy az elítélt a katonai szolgálatnak mielőbb visszaadassék, mert az egy év-nél hosszabb időre elítéltek már rendszerint a polgári letartóztatási intézetnek adatnak át és a tényleges katonai kötelességek is kiválnak.

Fontos újítás az új Ktbt-k-nek a régi-vel szemben az is, hogy megmondja, vajjon egy-egy súlyosítás (a böjt, a keményfekvőhely, fogház- és elzárásbüntetés esetében pedig a magánzárka) mily tartamú szabadságvesztéssel ér fel. („Minden egyes súlyosítás minden napja külön egy-egy büntetési napnak számít”.) Rendfokozatukban megmaradó tisztek büntetése nem súlyosbítható.

A bíróság elrendelheti, hogy rendfokozatukban megmaradó tisztek (hasonló állásúak) fogházbüntetésüket lakásukon tölthessék ki, ha a büntetés tartama egy hónapot² meg nem halad. (Ktbt-k. 12. §.)

Ez az úgynevezett „házi fogság”, amelynek megszegése: véttség. (Ktbt-k. 125. §.)

*

Új szabályozást nyert a rend- és díszjelek elvesztésének, illetőleg a külföldi rend- és díszjelek viselhetési jogosítványa elvesztésének kérdése is.

E kitüntetések a polgári Btk. 55. §-a értelmében „hivatalvesztés” esetén vesztik el az elítélt. Ezt a rendelkezést, mely nálunk is alkalmazandó lesz, az új Ktbt-k. 15. §-a kiegészíti egy szigorú és egy enyhítő rendelkezéssel.

A szigorítás abban áll, hogy még a hivatalvesztésre nem ítélt is elveszti belföldi rend- és díszjeleit, továbbá a külföldi rend- és díszjelek viselhetésének jogosítványát, ha „büntett” miatt ítélték el. Ez megfelel a mai jogállaptnak.

Ellenben lényeges enyhítés az, hogy a bíróság e következmények kimondását mellőzheti, ha a lefokozást is mellőzheti és mellőzi is, vagy pedig „egyéb-ként rendkívüli méltánylást érdemlő esetben”.

Ekkép — mint a törvény indokolása mondja — gondoskodva van arról, hogy az elítélt, méltánylást

² A régi Ktbt-k. 61. §-a szerint csak a 8 napig tartó fogság volt házfogságként végrehajtható.

érdemlő esetben, „akkor is megtarthassa becsülettel és sokszor halált megvető önfeláldozással szerzett kitüntetését, ha utólag emberileg érthető és menthető okokból oly cselekményt követ el, amelyet a törvény büntettnak nyilvánít”.

*

Azt is kimondja az új Ktbt-k. 17. §-a, hogy „a szabadságvesztésbüntetés végrehajtása az elítéltnak katonai rendfokozatából folyó jogállását nem érinti”, ami azt jelenti, hogy az elítéltnél tisztelni kell az előjárót vagy följebbvalót akkor is, ha fogva van. Természetes dolog, hogy még inkább áll ez abban az esetben, ha a csendőr valamely katonai följebbvalójával szemben hivatalosan jár el.

*

A katonai büntetőbíráskodásban sem dologházba, sem szigorított dologházba utalásnak helye nincs. (Ktbt-k. 19. §.)

Az indokolás szerint: dologházaink nincsenek s nálunk alig is fordulnak elő olyan esetek (munkakerülés, többszörös elítélés stb.), amelyekben a dologházba utalásnak helye lenne. Különben is a dologházbautalással elérni kívánt hatások a katonaságnál más úton is elérhetők.

*

„Különleges katonai mellékbüntetés” gyanánt létesíti az új

Ktbt-k. a „lefokozás”-t és ezt egészen új alapokon szabályozza. (20—23. §-k.)

Mindenekelőtt szakít a reform a mai jogállapottal, amely szerint a rendfokozat elvételét különféle elnevezéssel kell kimondani („lefokozás”, „újból előléptetési képtelenséggel való lefokozás”, „tisztségtől megfosztás”, „elbocsátás”, „eltávolítás”, „visszahelyezés”) s ezek helyett csak egyetlen egy, magyaros kifejezést állapít meg, t. i.: a „lefokozást”. A lefokozott elveszti (tiszti, tisztviselői, tisztési és altiszti) rendfokozatát (akár valóságos, akár címzetes az), katonai állását, sőt még a legalacsonyabb zsoldnál magasabb zsoldot élvező is a magasabb zsoldot, továbbá a katonai szolgálattal szerzett nyugdíját és egyéb ellátási igényét.³

A lefokozás feltételeinek megállapítását terme-

³ A sérülési pótdíj az indokolás szerint ezentúl is csak bizonyos elítélésekkel lesz egybekötve (1921:XXXII. t.-c. 9. 15. és 28. §.)

Az őrsparancsnok. (Mazoly Béla ny. cs.-szds. rajza.)

szetesen a polgári Btk. büntetési rendszeréhez kellett idomítani s e mellett a régi Ktbt. sajnosan tapasztalt merevségének enyhítésével a bírói belátásnak is tágabb teret kellett biztosítani.

Ehhez képest az új Ktbt. néhány olyan esetet jelöl meg, amelyekben a lefokozást feltétlenül ki kell mondani, vagyis azt semmi szín alatt sem szabad mellőzni, — de viszont megjelöli azokat az eseteket is, amelyekben a lefokozás kötelező ugyan, de annak kimondásától méltányos okokból el lehet tekinteni.

Feltétlenül ki kell mondani a lefokozást, vagyis ettől nem szabad eltekinteni a következő négy esetben:

1. ha a bíróság a büntetésen felül „hivatalvesztés”-t állapít meg. (A „hivatalvesztés”-re ítélt egyén ugyanis nem csupán a viselt hivatalát, hanem a „hivatalviselési” képességet is elveszti összes rendjeleivel együtt, — s így természetesen katonai rendfokozatában sem hagyható meg) ;

2. ha a tett vagy mellékkörülményei olyanok, hogy a tettes a szolgálat hátránya, vagy az állás-tekintetek sérelme nélkül rendfokozatában meg nem maradhat. (Ezt különösen olyan esetben kell megfontolni, amikor a bíróság a hivatalvesztést mellőzi, vagy amikor maga a törvény sem rendel hivatalvesztést, pl. váltóhamisítás esetén) ;

3. ha a Ktbt. különös részében a lefokozás el van rendelve. Ilyen feltétlen lefokozást csak két esetben rendel az új Ktbt., t. i. a szökés és a gyávaság büntetése. (Katonai szempontból ez a két katonai bűncselekmény a legmegvetendőbb) ;

4. ha tiszt (hasonló állású) börtönre vagy pláne fegyházra ítéltetik el. (Erre a rendelkezésre állás-tekintetből szükség van. Ha ugyanis a bíróság a börtönbüntetést nem változtatja át fegyházra, akkor az sem engedhető meg, hogy a tiszt: tiszt maradjon.)

Gasparics Lajos őrmestert (Csepreg) kiváló szolgálataiért Kormányzó Úr Öfömméltósága a magyar bronz érdeméremmel tüntette ki.

Sebestyén József törzsőrmestert (Nagycenk) életmentésért Kormányzó Úr Öfömméltósága a magyar ezüst érdeméremmel tüntette ki.

Ezekon az eseteken kívül lefokozást rendel még a törvény olyan esetekben is, amikor egyszersmind megengedi, hogy a bíróság a lefokozást bizonyos körülmények közt mellőzze.

Ilyen esetek a következők:

a) ha a bíróság csak a viselt hivatal vagy állás, illetőleg az ügyvédség elvesztését mondja ki;

b) ha a bíróság a szakképzettséget kívánó hivatal vagy foglalkozás gyakorlásától tiltja el az elítéltet, vagy egyáltalán,

c) ha az elítélés a törvényben „büntett”-nek nyilvánított cselekmény miatt történt.

A most említett (a)—(c)) esetben a bíróság akkor mellőzheti a lefokozást,⁴ ha „pénzbüntetést vagy elzárás-, fegyház- avagy egy évet meg nem haladó börtönbüntetést állapít meg”.

A legtöbb katonai kódex külön büntetéskép tartalmazza a katonai kötelekből való eltávolítást. Ezt rendeli jogi következményképp régi katonai büntető-törvényünk is.

Az új Ktbt. (mint indokolásában bővebben ki van fejtve) nem követhette ezeket a kódexeket, főleg a mi különleges katonai „zsoldos”-rendszerünk és nemzetközi viszonyaink miatt és célszerűbbnek tartotta e kérdés szabályozását a változó viszonyokhoz könnyebben alkalmazkodó, ruganyos rendeleti útnak fenntartani. Már jelenleg is állnak fenn különben törvényes szabályok (honvédségi törvény, csendőrségi szervezeti utasítás), amelyek a központi hatóságot felhatalmazzák arra, hogy a nem hozzánk való egyéneket a testületből közigazgatási úton eltávolíthassa.

Ennélfogva a 16. és 21. §-okban ki van mondva, hogy a „hivatalvesztés” és a „lefokozás” a szolgálatl

⁴ Föltéve természetesen, hogy a fentebb 1—4. alatt felsorolt eset k egyike sem forog fenn.

Czingula Bertalan törzsörmezt (Füzesabony) kiváló szolgálataiért Kormányzó Úr Öföméltósága a magyar bronz érdeméremmel tüntette ki.

kötelezettséget nem érinti, „hacsak külön szabály mást rendel”.

Mindamellett a legsúlyosabb elítéles esetére az erkölcsi hatás fokozása végett az új törvény fenn tartotta a „kicsapás”-t és a 7. §-ban elrendeli, hogy a kötéllal (de nem többé az agyonlövással) végrehajtandó halálbüntetéssel együtt a honvédségből (csendőrségből) való kicsapást is ki kell mondani.

Tudjuk, hogy a büntetőnovella (1908:XXXVI. t.-c.) megengedi a bírónak, hogy az általa kimondott, de egy hónapnál nem hosszabb fogház- vagy elzárásbüntetés és a pénzbüntetés végrehajtását különös méltánylást érdemlő esetben felfüggeszthesse és ha a próbaidő alatt az elítélt magát jól viseli, úgy a kiszabott büntetés nem hajtatik végre. Ezt az elvet az új katonai büntetőtörvény is magáévá tette ugyan, de a részletekben a különleges katonai viszonyok miatt több változtatást látott szükségesnek. Ennélfogva az új Ktbt. a sok módosítás elkerülése végett az egész kérdést külön szabályozta és a büntetőnovella idevonatkozó nyolc §-át a katonai bírászkodásban hatályon kívül helyezte s helyükbe a 24—31. §-ban a kérdés önálló szabályozását illesztette.⁵

⁵ Időközben a törvénykezés egyszerűsítéséről szóló új törvénnyel (1930:XXXIV. t.-c. 124. §.) a fentidézett büntetőnovella idevonatkozó rendelkezései is módosítottak akként, hogy ezentúl nemcsak az egyhónapi, hanem a háromhavi fogházbüntetések is felfüggeszthetők, sőt a felfüggesztésnek akkor is helye lehet, ha az elítélt tárgyat képező cselekményt a törvény: „büntett”-nek nyilvánít, de azt a bíróság rendkívüli enyhítő körülmények alapján „vétség”-gé korrekcionálizálja. Ez utóbbi kelt módosítások természetesen a katonai bírászkodásban is érvényesek lesznek, mert hisz a Ktbt. 1. §-a értelmében a katonai büntetőbírászkodásban minden polgári büntetőtörvényt alkalmazni kell, ha csak a törvény kivételt nem tesz.

A fontosabb eltérések a következők:

A felfüggesztés feltételei közt az is megkívánatik, hogy a felfüggesztést „katonai fegyelmi tekintetek” se gátolják.

A próbaidő nálunk is három év (illetőleg kihágás miatt kiszabott büntetés esetében: egy év), de a próbaidő sikerességéhez az is megkívánatik, hogy ez alatt nemcsak „szándékos” vétség miatt, de „katonai” vétség⁶ miatt se indíttassék bünvádi eljárás s az elítélt e miatt „fegyelmileg” se fenýíttessék „fogság”-gal.

A próbaidő alatt elkövetett bűncselekmény bírósága dönt mindig afölött, vajjon a korábban kiszabott (felfüggesztett) büntetést végre kell-e hajtani. Eszerint megtörténhetik, hogy ebben a mellékkérdésben már a civilbíróság dönt, holott a felfüggesztett büntetést még katonai bíróság szabta ki és megfordítva. (Az indokolás szerint ez a rendelkezés katonai szempontból nem aggályos, mert a kölcsönösség biztosítva van s ha már az általunk elítélt katona polgári büntetőbírászkodás alá került, akkor már úgy sincs különös érdekünk abban, hogy a nálunk kiszabott s különben is jelentéktelen büntetés végrehajtásának feltételeit is katonai bíróság bírálja el.)

*

A Btk. ama rendelkezésével szemben (65. §.), — amely szerint a vétség kísérlete csak akkor büntetendő, ha ez az egyes vétségeknél külön el van rendelve, az új Ktbt. szerint (32. §.) a katonai vétség (pl. a függelemsértés vétsége) mindig büntetendő.

Erre nézve az indokolás többek közt ezt mondja:

⁶ Katonai vétséget ugyanis „gondatlanság”-ból is el lehet követni.

Oláh Sándor őrmestert (Tiszakarád) kiváló szolgálataiért Kormányzó Úr Öföméltósága a magyar bronz érdeméremmel tüntette ki.

„Ha... a katonai életben elég érzékeny fenyítésekkel már azokat a csekély jelentőségű kisiklásokat is büntetik fegyelmi kihágás gyanánt, amelyek a polgári életben ily következményekkel nem járnak, akkor nem volna indokolt a súlyosabb természetű katonai vétségek valamelyikének kísérletét a büntetésből törvényileg mentesíteni.”

*

A Btk. ötévi fegyházban állapítja meg kísérlet esetén az oly büntetettre kiszabható legkisebb büntetést, amelyre a törvény különben (kötéllel végrehajtandó) halálbüntetést határoz.

Ezt most kiegészíti az új Ktbtk. 33. §-a azzal, hogy kísérlet esetén a törvény szerint agyonlövés végrehajtandó halálbüntetéssel sújtott bűncselekmény miatt három évnél nem rövidebb tartamú fegyház-⁷ vagy börtönbüntetést kell megállapítani.

*

A polgári igazságszolgáltatásban nagy szerepet játszik az úgynevezett „fokozatos sajtójogi felelősség”.

Ez egyebek közt abban áll, hogy ha a sajtóközlemény szerzője ismeretes, illetőleg felelősségre vonható, akkor a sajtóközlemény előállításában és terjesztésében résztvett többi személy (szerkesztő, kiadó, nyomdász stb.) rendszerint nem vonható felelősségre. Ha a polgári törvényeknek ezt az elvét nálunk is alkalmazzák, akkor előfordulhatna, hogy egy katonai lapnak szerkesztője gyanánt szereplő tényleges tisztet nem vonhatnánk felelősségre azért, mert lapjában egy leplezett kémkedést tartalmazó, vagy függelemsértő cikknek helyt adott, de a cikk szerzőjét megnevezte s ez a felelősséget vállalta. Hogy ez a katonai bíraskodást sokszor tehetetlenné tenné az igazi bűnössel szemben, az természetes.

Ennélfogva az új Ktbtk. 34. §-a kimondja, hogy: „A tettes és a részes felelősségére vonatkozó általános rendelkezéseket akkor is alkalmazni kell, ha a cselekményt sajtó útján követték el.”

Szóval a részesek felelőssége szempontjából a katonai bíraskodásban nem tesz különbséget az, hogy a cselekményt sajtó útján követték-e el, vagy sem. Ha tehát példának okáért háború idején a hadititok elárulása, vagyis hűtlenség miatt polgári egyének is katonai büntetőbíraskodás alatt állnak s egyikük az árulást sajtóközlemény útján követi el, akkor a katonai bíróság nemcsak őt, mint szerzőt, hanem mindenkit felelősségre von a részesség általános elvei szerint, aki csak a közlemény előállításában vagy terjesztésében tudva részt vett.

*

A polgári büntetőtörvények értelmében a sikertelen felbujtás nem mindig, hanem csak akkor büntetendő, ha a törvény ezt egyes bűncselekménynél kifejezetten rendeli. Így példának okáért büntetendőnek nyilvánítják a Btk. 222. és 226. §-a a hamis tanúzásra való sikertelen felbujtást, a honvédségi törvény pedig a behívó parancs iránti engedetlenségre sikertelen csábítást, — ellenben nincs büntetés szabva arra az egyénre, aki mást példának okáért a hűtlenség elkövetésére (hadititok elárulására, az ellenségnek előnyben részesítésére) sikertelenül csábít stb.

Az új Ktbtk életbeléptetésére vonatkozó tör-

⁷ Fegyházat e rendelkezés szerint csak akkor, ha a bűncselekményt a törvény olyan esetben is fegyházzal sújtja, amikor halálbüntetés alkalmazásának nincs helye.

vényben gondoskodva van arról, hogy az oly közönséges bűncselekményekre való sikertelen felbujtás, amelyek a katonai érdeket sértik, külön büntetés alá helyeztessék, magában a Ktbtk. 35. §-ában pedig a katonai bűncselekmények tekintetében általános szabály gyanánt van felállítva, hogy „Aki mást katonai büntetett, vagy katonai vétség elkövetésére szándékosan rábirni törekszik, ha törekvése sikertelen maradt és a törvény mást nem rendel, a kísérlet szabályai szerint büntetendő.”

*

Még egy igen mélyreható változtatást tesz, katonai érdekekben, az új Ktbtk. és ennek életbeléptető törvénye a részesség szabályain.

Eddig, ha a polgári egyén résztvett valamely katonai bűncselekményben mint felbujtó vagy bűnségéd, a polgári bíróságok nem igen büntethették őt a kívánatos szigorral, mert a katonai bűncselekményt csak katonaságnak katonai egyén követhette el és a polgári büntetőtörvények csak bizonyos katonai bűncselekményben való részességet, vagyis csak a szökésre csábítást és az ahhoz való segélynyújtást, valamint az öncsonkításban való részességet és a behívóparancs iránti engedetlenségre csábítást sújtják büntetéssel. Más katonai bűncselekményben való részességet, példának okáért egy alárendeltnek függelemsértésre való felbujtását, csak abban az esetben büntethetik a polgári bíróságok, ha az elkövetett katonai bűncselekmény valamely a polgári törvényekben is büntetett közönséges bűncselekménynek a tényálladékát is kimerítette. (Így például, ha az alárendelt az előljáróját felbujtás folytán arculütötte, akkor az őt felbujtó polgári egyént csak becsületsértésre való felbujtás miatt lehetett büntetni.)

A közlekedési rend első nyomai.

A feudális államrend közfunkciói csak a pénzügyre, hadügyre, igazságügyre és a szoroson vett közigazgatásra terjedtek ki, minden egyéb életkérdésen az osztozott, aki akart, illetve, aki bírt.

A XVIII. században megerősödött felvilágosodás irodalma erkölcsi alapot adott Európa majdnem valamennyi államában a felvilágosult abszolútizmusnak. A felvilágosodás alapvető tétele, hogy minden megérthető a racionból, az észből. A felvilágosodás gondolatai termelték az államéletben a népjóléti intézményeket. A racionalizmus szerint az életet a rációval lehet kormányozni, az ezzel ellentétes nézeteket el kell vetni. Így el kellett vetni az érvényben lévő pozitív törvények legnagyobb részét. A német-római szentbirodalom s a közös uralkodó révén a magyar korona országainak alkotmányát, magán- és büntetőjogi szabályait, amelyek pedig történelmi fejlődés eredményei voltak, a felvilágosodás harcosai nem fogadták el. A historizmus és racionalizmus e harca erősen megrendítette a feudális történelmi alkotmányokat.

A felvilágosult abszolútizmus alapján állott uralkodóink lényeges eredményeket csak az osztrák örökös tartományokban tudtak elérni, nálunk még sokkal erősebb volt a rendiség, semhogy teljes vereséget tudott volna szenvedni. Mindazonáltal, ha a felvilágosult uralkodók abszolútizmusa törvényeinket nem is tudta lényegesen megváltoztatni, a felvilágosodás sok hasznos és sok káros intézménye honosodott meg nálunk.

Az állami hatalom sok mindenre kitejesztette befolyását. Ekkor állították fel azt a rengeteg új államhivatalt, amely a mai nehézkes bürokratizmussá és gondterhes tisztviselőkérdéssé nőtte ki magát. Az állam hatalma ekkor terjed ki az iparra, kereskedelemre, földművelésre, erdészetre, bányászatra. Belenyúl az egyház ügyeibe, az elemi iskolákat állami pénzzel tartja fenn. Tudományok művelésébe beleszó! cenzurát gyakorol. Árvákkal, lelencekkel, süketnémákkal, vakokkal, elhagyatottakkal ez időben kezdenek intézményesen törődni.

Ezidőben fejlődik nagyra a rendőrség intézménye, amely mindazt a hézagot van hivatva kitölteni, amit a tövények még nyitva hagytak. A rendőrségnek egymagának több a gondja, mint az összes állami szerveknek együttvéve. A rendőrség hatáskörébe tartozó kérdésekről a leghűbb képet nyújtja Sonnenfelsnek a XVIII. század közepétől kezdve sok kiadást megért rendőrpolitikai munkája.

E korban természetesen a közlekedési rend az utca rendjétől még nincs teljesen különválasztva. Mindazonáltal a mai közlekedési rend alapja ekkor fektettetett le. Néhány szemelvény e kor közlekedési rendjéből nem lesz érdektelen.

A gyors hajtás tilos a kapuknál, hidaknál, fordulókánál. Legyenek járdák. Teherkocsik szűk utcákban ne állhassanak meg. A hibát elkövető kocsist, sőt egyes esetekben az urat is meg lehet büntetni.

Olyan rend legyen, hogy kocsik és gyalogjárók ne is találkozhassanak: más utcákon történjen a szállítás és fuvarozás és megint máson a gyalogközlekedés. Bálókánál és ünnepélyes felvonulásoknál is ilyen rendet kell életbe léptetni.

Az utcákat jókarban kell tartani, veszélyes helyeket figyelmeztető korlátokkal kell ellátni. Építkezéseket be kell jelenteni, életveszélyességi rendszabályok megtétele végett. Ablakokba, erkélyekre semmi leeshető tárgy nem tehető. Céllovészeti lakott helyen tilos

Kötéltáncosok, légtornászok az utcán nem szerepelhetnek. Befagyott folyón a közlekedési helyeket a rendőrség jelöli meg. Az utcán közlekedők gondoljanak az illemre; a nyilvános W. C. kívánatos volna e szempontból. Tilos az utcára szemetet dobni. Gyorsan haladjon a város tisztogatása, hogy a közlekedést ne akadályozza.

A járdáknak legyen meg az egyöntetű formája. A csatornák és házereszek csepegése a közlekedők érdekében megszüntetendő. A bérkocsikat számmal kell ellátni (ezt már I. Lipót 1663-ban is elrendelte). Betegeket nem szabad az utcán hordszéken vinni.

Tolongságokat az utcán el kell kerülni. Vadállatokat az utcán tilos vinni. Sintérek gyakran legyenek az utcákon. A pellengérré kiállítottak előtt nem szabad nagyobb csoportba verődni s azokat csúfolni. Az éjjeli közlekedésre a rendőrség határozza meg a lámpák minőségét és azt a magasságot, amelyre akasztani, illetve amelyben tartani kell.

Mint látjuk, a közlekedési rend első szabályai az akkori viszonyokhoz képest talán kissé túlszigorúak voltak. Azonban a papír elbirta, mert sem a kislétszámú rendőrség, sem a fegyelmezetlen közönség nem valósította meg.

Amant Zoltán.

KI TUDJA?

Mikor nyílt meg a budapesti Operaház, a Nemzeti és a Népszínház?

FERENCZ MÓZES tiszthelyettes.

A világháború kitörése idejében a volt VII. számú csendőrkerület állományába tartozott. A románok betörése alkalmával a marosvásárhelyi szárnynál szolgált. A szárny állományából és népfölkelőkből alakult „Ziegler” zászlóalj harcaiban esett át a tűzkeresztségen.

Ferencz Mózes tiszthelyettes.

Résztvett a zászlóalj minden harcában s mint felderítő járőrparancsnok különösen a Kelemen-hegységben lefolyt harcoknál teljesített kitünő szolgálatokat.

E harcokban az 1. századhoz volt beosztva, amely a Retetis nevű hegygerincen foglalt védelmi állást.

1916 szeptember 9-én este 9 órakor a századnak egy messze előretolt szakaszát az ellenség megtámadta s mielőtt a kellő segítség megérkezhetett volna, el is fogta.

A helyzet felderítésére s a 29. honvédszázad gyalogezreddel az összeköttetés helyreállítására Ferencz Mózes tiszthelyettest küldte ki a századparancsnok. Ferencz tiszthelyettes az önként jelentkezett tíz népfölkelővel ugyanaznap este tíz órakor indult felderítő útjára.

A borókafenyővel borított magas hegyháton a járőr nehezen haladt előre a koromsötét éjszakában. Bokorról

bokorra osontak előre s amikor az elfogott szakasz állásának a közelébe értek, tüzet kaptak, amire a mozgást beszüntették. A románok rájuk kiabáltak s az egyik románul tudó népfőkelő válaszolt kérdésekre s erre a tüzelést beszüntették. A járőrnek ilyen körülmények között sikerült a megszállott állást kikerülni s az ellenség háta mögé behatolnia.

Itt Ferencz tiszthelyettes több járőrre osztotta legénységét azzal a feladattal, hogy az ellenség erejét állapítsa meg s a különböző járőröknek a 29-es honvédek állása közelében adott találkozózt.

A járőrök feladatukat sikerrel oldották meg s fontos jelentésüket még idejében juttatták Ferencz tiszthelyettes kezébe, aki összesített jelentését a hajnali órákban előljáró parancsnoksághoz küldötte.

E jelentés alapján csoportosították át a védelmi állásokat s így sikerült a délelőtti órákban megindított ellenséges támadást visszautasítani.

Ferencz tiszthelyettes a honvédegyalozezreddel is helyreállította az összeköttetést s még idejében bevonult úgy, hogy legénységével együtt szintén résztvett a támadás visszaverésében.

Ferencz tiszthelyettes járőrtevékenykedése közben egy halottat és egy sebesültet veszített.

Kiváló tevékenységéért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki, mert talpraesett magatartásával nagyban hozzájárult a siker kivívásához.

CSENDŐR LEKSZIKON.

41. Kérdés. Kik kell orvvadásznak tekinteni a Szut. 379. pontja értelmében? Minden esetben őrizetbe kell-e venni a vadászfegyvert orvvadászat esetén?

Válasz. A vadászati törvény szerint kell megállapítani az orvvadászat jogi fogalmát. Eszerint kétféle orvvadászat van: egyszerű és minősített. Egyszerű orvvadászatot követ el az, aki a tulajdonosnak, vagy ha a vadászat bérbe van adva, a hasznobérlőnek engedelmével vadászik, vagyis az 1883:XX. t.-c. 26. §-ába ütköző vadászati kihágás tényálladékát megvalósítja.

Tulajdonoson itt pontosabb meghatározással az önálló vadászterületek vadászati üzemet gyakorló tulajdonosait, hasznobérlőn pedig nem az ingatlan hasznobérlőjét, hanem a vadászati jog hasznobérlőjét kell érteni.

Az egyszerű orvvadászat tehát lényegében véve az, hogy a tettes a vadászatot oly területen üzi, amelyen a vadak kizárólagos elsajátítására vonatkozó jog másé s teszi ezt engedelem nélkül.

Idegen, tilos vadászterület lehet a tettesre a saját tulajdonában levő ingatlan is. Ez az eset akkor fordul elő, ha a tulajdonos ingatlana oly vadászterület, amely nem lévén önálló vadászterület, a községi vadászterület része, amikor tehát az ingatlanra vonatkozó vadászati jog gyakorlása a községi vadászterület hasznobérlőjét illeti meg.

Egyszerű orvvadászat tényállása megvalósul akkor is, ha a tettes átlépi a jogosítottól kapott engedelem kereteit. Például a jogosított csak meghatározott számú vad lelövését engedte meg, a tettes pedig ennél többet lőtt le. A többet nézve a tettes terhére egyszerű orvvadászat esete forog fenn.

A tettes az orvvadászatot saját ingatlanán felül saját vadászterületén is elkövetheti. Például a tettes az ingatlant, mint önálló vadászterületet, azzal a megszorítással kapja bérbe, hogy csak szárnyas vadat szabad vadászni, azonban szőrmés vadra is vadászik.

Az egyszerű orvvadászat fontos ismertetőjele az is, hogy a vadászat fogalmát kimerítse. A vadászat fogalmához a löfegyverrel való vadászaton kívül a kézzel való elfogás és a bottal agyonverés is tartozik.

Az a körülmény, hogy a vadász a vadászterület határainak nem ismerése miatt lépett idegen területre, a kihágás fenn- vagy fenn nem forgásának kérdését nem érinti.

Az orvvadászat tárgya csak gazdátlan, uratlan állapotban lévő vad lehet. Nincs szó orvvadászat kihágásáról akkor, ha az orvvadászatot vadaskertben követik el, mert a vadaskertben lévő vad nem uratlan jószág.

A 1883:XX. t.-c. 27. §-a a minősített orvvadászat tényálladékát a következőkben határozza meg: Ha az orvvadászat éjjel, vagy kerített helyen, vagy tiltott eszközökkel történt, vagy ha az orvvadászt álcázva, avagy másként felismerhetetlenné téve találják, vagy ha nevét eltagadja, avagy tettenérőt álnévvel félre akarja vezetni, avagy azt veszedelmesen fenyegeti, ellene fegyvert fog, vagy egyéb erőszakot használ, az orvvadászt pénzbüntetéssel kell sújtani: kihágás miatt. (Ha a felsorolt cselekmények a Btk. értelmében is büntetendő cselekmények, a bünvádi eljárást külön meg kell indítani.)

A minősített orvvadászat alapcselekménye tehát az egyszerű orvvadászat, amely a törvény meghatározta valamelyik kellék fennforgásával súlyosabb beszámítás alá eső vadászati kihágássá, minősített orvvadászattá minősül.

A minősítő kellékek közül éjjel a teljes sötétség beállásával kezdődő és ennek megszűnésével végződő idő, ami természetszerűleg évszakonként különböző.

A kerített hely fogalmát itt szorososan kell értelmezni, vagyis olyan kerített helyet kell itt érteni, ahová behatolni csak a kerítés átmászásával vagy megrongálásával, vagy bizonyos akadály legyőzésével lehet (pl. csukott ajtó kinyitásával).

Tiltott eszközön kell érteni: tör, háló, hurok, lép használata és tűzokoknak ölmos esőben behajtása, agyonverése. Tiltott eszközök használata egyébként nem büntethető, vagyis a vadászatra jogosult saját területén ezekkel az eszközökkel is élhet, kivéve természetesen a tilalmi időt.

Álcázott állapotban vadászik az, aki magát álöltözetben teszi felismerhetetlenné, például a férfi nőiruhát vesz fel, vagy az úriember juhászbojtárnak öltözik stb.

A fennálló jogszabályok szerint vadászati kihágás esetében a kihágásban bíráskodó hatóság szabad mérlegelésének tárgya a kihágás elkövetésére szolgáló fegyver elkobzása. Nem is tekintve azt, hogy a Szut. 379. pontja a csendőrnek kötelességévé teszi orvvadászat gyanúja esetén a löfegyver őrizetbevételét, ilyen rendelkezés hiányában is feltétlenül helyesen járna el a csendőr a fegyver őrizetbevételével, mert a hatóság eljárásának sikerét biztosítja ezzel. A gyanúsított pedig nem éri semmi jogsérelem, mert ha az elkobzást nem mondják ki, a fegyvert visszakapja. Az elkobzást pedig rendszerint csak akkor mellőzik, ha a gyanúsított a kihágást nem rosszhiszeműen követte el s az elkobzással neki okozott kár az elkövetett cselekmény súlyával nincs arányban.

42. Kérdés. A járőr az országúton talált egyéntől forgópisztolyt vett őrizetbe, mert az illető fegyvertartásra engedélyt nem tudott felmutatni; az igazoltatás során kiderült, hogy más örs területén van állandó lakása. Melyik örs illetékes a feljelentés megtételére?

A harmincéves háború idején az ezredesnek a császártól nyert pátense alapján az ezred csak bizonyos ideig, sokszor csak néhány hónapig volt köteles szolgálni; akkor vagy meghosszabbították a szerződést, vagy feloszlott az ezred, amit „Abdankung“-nak neveztek. Az Abdankung után megszűnt a hadiregula ereje, az elszéledő legénység minden sérelmet, amit a szolgálat alatt eltűrni volt kénytelen, számonkért és megtorolt. A hóhérnak és segédeknek el kellett rejtőzniük, ha életük kedves volt. Párviadalok, verekedések hosszú sorozatában folyt a vér. Egy ezrednek ilyen valóság feloszlása a legkivételesebb esetben folyt le anélkül, hogy egy pár embert agyon ne ütötek volna.

Válasz. Ha a nyomozás során kiderül, hogy a gyanúsított csak a cselekményét felfedező örs területén jutott a forgópisztoly birtokába, nem lehet vita arról, hogy a felfedező örsöt terheli a feljelentés megtétele. Ha azonban a gyanúsított már lakhelye területén is birtokában volt a pisztolynak, folytatólagosan elkövetett cselekményről van szó. A Szut. 396. pontja szerint ily esetben a nyomozást az az örs köteles lefolytatni, amelyik azt előbb indította meg, tehát a kérdés szerint feltett esetben a felfedező örs. Nem ellenkezik azonban a Szut. szellemével az, ha az örs ily esetben, amikor különös gyakorlati érdek a nyomozás összefüggő és egységes lefolytatásához nem fűződik, a részéről lefolytatott nyomozás adatait a gyanúsított lakhelye szerint illetékes örssel közli, hogy a nyomozást befejezve, a feljelentést az tegye meg. Célszerűbb, ha a gyanúsított a lakhelye szerint illetékes hatóság ítélezik, mert ez jobban ismerheti azokat a mellékkörülményeket, amelyek az eset elbírálásánál fontosak lehetnek, amellet méltányos is, hogy a gyanúsított állandó lakhelyén kerüljön felelősségrevonás alá.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Sorozatos betöréses lopások kiderítése.

Írta: TÓTH IGNÁC törzsörmester (Jászkisér).

1930. évi január hó 20-án én és Kaufman Ferenc csendőr (jelenleg már örmester) helyi ügyeleti szolgálatban állottunk és Jászkisér község utcáit portyáztuk. Nyolc óra tájban özv. Vas* Jánosné jászkiséri lakos jelentette, hogy aznap virradóra, bezárt baromfióljából, a lakat lefeszítése után 6 darab tyúkot, a bezárt kamrájából, a kamraajtó felfeszítése után 10 darab üres zsákot és a bezárt pincéjéből, melynek kulcsa a falra volt akasztva, 2 üveg bort ismeretlen tettes ellopott. Előadta még, hogy a betörő az udvarán álló üres dohányszárító pajtájának ajtaját is kifeszítette, de abból nem vitt el semmit.

Ugyanakkor Bokor István jászkiséri lakos, kerékpárkereskedőnél szintén betörést kíséreltek meg. Üzletének kirakatáról ismeretlen tettes a kirakatát védő farácsot leszakította, de ő idejében észrevette, mire az ismeretlen elmenekült.

Özv. Faragó Gyuláné jászkiséri lakos panaszolta, hogy 1930 január 19-én virradóra, záratlan nyárikonyhájából ismeretlen tettes 3 darab zománczott lábost ellopott. Végül

Pusztai János jászkiséri lakos jelentette, hogy 1929. évi december hóban, a napra nem emlékszik, az említett özv. Vas Jánosné jászkiséri lakos udvarában lévő dohányszárító pajtában szárítás végett betett 1 darab igen használt báránnyőr bundáját éjszaka, az ajtó kifeszítése után ismeretlen tettes ellopta. Az esetről nem tett jelentést, mert gyanúsítani senkit nem tudott. Egyébként ő az ott elhelyezett dohány őrzésével volt megbízva és félt, hogy a bundalopás kitudódása

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

esetén szolgálatadója öt dohánylopással fogja meggyanusítani.

A járőr két községi rendőrrel — bizalmi egyénekkel — a sértetteknel egymásután megjelent és helyszíni szemlét tartott, de bűnjelet nem talált és olyan nyomokat sem észlelt, amiből csak hozzávetőlegesen is a tettes személyére lehetett volna következtetni. Megjegyzem, hogy a helyszíni szemle eredménytelensége nem a járőr hibája volt. Mire mi odaértünk, a kíváncsiak már mindent összetapostak, összefogdostak, így pl. ujj- vagy lábnyomok felfedezéséről szó sem lehetett.

Tekintettel arra, hogy a helyszín semilyen támpontot nem nyújtott, tettesnek a helyszínre vagy az onnan elvezető útját igyekeztem megállapítani. Puhatoltunk a községben jóembereinknél, éjjeliőröknél, de eredmény nélkül. Ezután sorra akartam venni a községből kivezető útvonalakat. Elsőként a Jászládány felé vezető út kínálkozott, melynek mentén, az úthoz egész közel fekszik a Szüle-féle malom. Úgy a tulajdonos, mint a főmolnár jóismerőseim voltak. Elhatároztam, hogy elsősorban őket keresem fel és érdeklődöm aziránt, hogy örültek-e azon éjszaka, mikor a lopások történtek, ha igen, nem láttak-e az országúton valami gyanus egyént. A malomhoz nem az országúton, hanem a község szélén elterülő földeken keresztül mentünk. Abból a feltevésből indultam ki, hogy a tettes valószínűleg nem tért rá azonnal az országútra, hanem ha erre menekült, ő is ezt a rövidebb és számára biztosabb utat használta.

Amint a földeken haladtunk, az utunk mentén az országúthoz és a malomhoz is közel, két gödröt találtunk, amelyek úgy keletkeztek, hogy valaki építéshez onnan földet hordott. Útközben a talajt vizsgáltuk, így bepillantottunk a gödrökbe is. A gödör fenekén, az elszáradt kórók között egy házilag szőtt zsákban valami mozgott, a zsák mellett pedig 2 üveg bor feküdt.

Mint hogy az ellopott tárgyak leírását már ismerjük, rögtön az ellopott tyúkokra és borra gondoltunk. Nem is csalódtunk. A zsákban volt az ellopott 10 darab használt zsák és a 6 darab lopott tyúk is.

Mielőtt a lopott tárgyakat a gödörbői elmozdítottuk volna, a gödör körül alapos szemlét tartottunk. A gödör környéke gyepes volt, a gyep pedig deres. A vizsgálódás során a deres gyepen kerékpárgumitól eredő nyomot vettem észre. A dér a délelőtt folyamán kezdett felolvadni, így a nyom elég gyengén látszott. Ennek dacára lemértem, amennyire lehetett, leírást szerkesztettem róla és biztosítottam.

A talált nyomból arra következtettem, hogy a tettes vagy jászládányi vagy tanyai lakos, a lopott tárgyakat kerékpáron akarta elszállítani, de ez valamilyen oknál fogva nem sikerült s így a lopott tárgyakat a gödörbe rejtette el. Elhatároztam, hogy ha másként eredményt nem tudunk elérni, éjszaka a gödörben lesállást tartunk s ezért az ott talált lopott tárgyakat iparkodtunk elővigyázatosan, feltűnés nélkül elszállítani, nehogy az a tettes tudomására jusson.

A megtalált tárgyakban özv. Vas Jánosné a sajátját ismerte fel. Ezután személyi ismereteinket vettük igénybe.

KI TUDJA?

Ki volt az a lángeszű magyar diplomata, aki a mohácsi vész utáni időkben Erdély szervezése körül nagy érdemeket szerzett s akit német zsoldosok meggyilkoltak?

Kepzeletben végimentem az összes tanyákon, gondolkoztam, hogy kinek is van kerékpárja, különösen rosszkarban lévő kerékpárja. Hogy az illető kerékpár rosszkarban volt, azt két okból következtettem. Először azért, mert (egy tettest tételeztünk fel) a kerékpárkereskedőnél lopást kísérelt meg, tehát alkatrészeket, esetleg kerékpárt akart lopni, másodsor pedig abból is következtettem, hogy kerékpárja rossz lehetett, mert nem tudott rajta továbbmenni és ezért a lopott holmit a gödörben rejtette el.

Amint gondolatban sorra vettem a kerékpártulajdonosokat, eszembe jutott, hogy a megfelelő időnyben több ízben láttam Jászkisér községben egy Szepesi Imre nevű, volt jászkiséri lakost, ki egy igen rossz kerékpáron naponta székfűvet (kamillát) hordott az azzal kereskedő jászkiséri emberéknek. Igaz, hogy már egy éve Jászladány községben lakott, mert időközben odanősült, de ez csak megerősítette a gyanumat, mert éppen a Jászladány felé vezető országút közelében találtuk fel a lopott tárgyakat. A tettes személyét illetőleg első feltevésünk ezzel készen is volt, most már bizakodóbban néztünk a további nyomozás elé. Tervünk volt Szepesi alibijét megvizsgálni, személyére, viszonyaira adatokat gyűjteni, esetleg egy rajtaütésszerű házkutatással a bűnjeleket beszerezni. Ezért a 13 óra 30 perckor induló vonattal a 12 km-re fekvő Jászladány községbe mentünk.

Jászladány község vasútállomásán talákoztunk 2 községi rendőrrel, kiket magunk mellé vettünk és tekintettel arra, hogy az őrszlaktanya a vasútállomástól 4 km-re fekszik, először a nyomozáshoz kezdtünk.

Midőn Szepesi lakása közelébe értünk, talákoztunk övele magával. Jászkisér község felől látszott jönni és kerékpárt tolt maga mellett. Amint a járőrt meglátta, lépéseit meggyorsította. Mi ugyanezt tettük és majdnem egyszerre értünk vele lakására.

Midőn a konyhába léptünk, az ott lévő konyhaszekrényen felismerni véltem az özv. Faragónétól ellopott hárcm lábost és a Pusztai Jánostól ellopott bundát, amely ott lógott egy szegen. Járőrtársamat egy rendőrrel a konyhában hagytam, hogy onnan senki semmit ki ne vihessen, én pedig az egyik rendőrrel a szobába mentem, hol már akkor Szepesit a kemence mellett találtam. Amint ránéztem, észrevettem, hogy színét változtatja. Elhatároztam, hogy meglepetésszerűen kikérekem gyanúsítottként és beismerésre bírom. Tagadott. A késelem veszélyel járt, ezért a lopott tárgyak megtalálása végett a Szut. 437. p. a) alpontja értelmében házkutatást tartottam, mely alkalommal az ellopott lábosokat, a bundát és még 1929 december hóban Bokor István jászkiséri kereskedőtől ellopott 1 darab kerékpárlámpát, 1 darab kerékpárcsengőt és 1 darab kerékpárlámpát megtaláltam, mire Szepesi István beismerte, hogy az özv. Vas Jánosné és három társa, jászkiséri lakosok kárára történt lopásokat, illetve lopás kísérletét egyedül ő követte el. Beismerte továbbá, hogy 1929. évi december hóban Bokor István jászkiséri lakos kárára elkövetett betöréses lopást is ő követte el, az utóbbit azért, hogy rosszkarban lévő kerékpárjához alkatrészeket lopjon.

A kerékpárgumi abroncsát összehasonlítottuk a biztosított nyommal. Az azonosságot, dacára a nyom nem kifogástalan állapotának, ki lehetett mutatni s így ez is tárgyi bizonyítékot szolgáltatott tettes bűnössége mellett.

Nevezettet beismerése után a járőr elfogta és a szolnoki kir. ügyészségnek átadta.

*

A szűkebb értelemben vett helyszín, tehát a bűncselekmény elkövetési helye a legtöbb esetben már nem érintetlen, midőn a csendőr odaérkezik. A háziak, a kíváncsiskodók, tudákosak, hivatatlan Sherlock Hoimesek addigra rendszerint már befejezték romboló munkájukat. Éppen ezért fontos tettesnek a helyszínre és az onnan elvezető útja után kutatni. Ott még megvan a remény arra, hogy nyomokat, bűnjeleket fedezhetünk fel.

A helyszínről elvezető út rendszerint nem vezet forgalmas helyeken. Ez a tettes szempontjából érthető is. Inkább a kertek alatt és hasonló helyeken bukkanhatunk a tettes nyomára. A járőr e téren — mint olvastuk — helyesen gondolkozott, ezért a bűnjelek megtalálása nem tekinthető pusztán véletlennek. Nemcsak a tett elkövetési helye „helyszín”. A helyszín fogalma alá esik minden olyan térség is, ahol a bűncselekménnyel kapcsolatban valami mozzanat játszódott le. Jelen esetben a bűnjelek rejtekhelye volt egy ilyen mellékhelyszín. Világos dolog, hogy itt is alapos szemlét kell tartani. A járőr ezt nem mulasztotta el. Ennek segítségével jutott a kerékpárnyom birtokába. Az abból levont helyes következtetések, a járőr helyi és személyi ismeretei azután sikerre vitték a nyomozást.

Rádió.

Kint esik a hó. A legénységi szoba ablakára csipkés arabeszket pingál a hideg. Leteszem az ujságot, amelyből fennhangon olvastam bajtársaimnak a remektollú író cikket: „Odaát”. Gondolatban mi is ott voltunk: odaát. Hosszú árnyékok nyulnak a szobán végig: besötétedett. A kályhatűz fénye ki-kilopódzik a kályhaajtó résein és fantasztikus árnyéket vet a falra.

A félhomályban éles kontúrként bontakozik ki a falon a trianoni térkép, a magyar élet fájdalmas tragédiája.

Csendörök ülünk a kályha körül, vörösen izzik a cigaretták fénye. Jó így sötétben elmerengeni. Mindenkinek van valamije, amire meghitt órákban szívesen gondol. A letűnt gyermekkor kedves emlékei, egy jóságos anya őshajú képe, fenyőillatos táj, csobogó patak, a drága szülőföld . . . Vajjon tényleg örökre elvesztek volna? Igazán e kell-e róluk mondanunk?

Élesen, türelmetlenül és feddően felel a falról a kályha sápadt fényétől megvilágított tiltakozás:

Nem! Nem! Soha!

*

Csend üli meg a szobát. Nincs rangkülönbség, most mindenki egyforma: magyar. A gondolatok is egyformák, csak melyik merre száll: a Bácska rónáira, a Tátra magas heceire, a csiki völgyek tündéri lankáira . . .

A kályhában fáradtan roskad le a láng. Még egyet

lobban és aztán sötét lesz. Csak a falról foszforeszkál az örök riadó:

Nem! Nem! Soha!

*

A laktanya tetején sejtelmesen zúg a kifeszített antennadrót. A készülékbe belesívít az első állomás.

Beszéd . . . zene . . . morse . . . káosz. Láthatatlan démonok ördögi koncertje. A hangszóró rekedten nyög, mintha nem bírná az örült egyveleget. Most végre egy tiszta hang . . .

Magyarul beszél. De micsoda magyarul! Hallgatjuk.

— Mikor hajóra szálltam, ott állott a kipödrött bajszú, kivasalt nadrágú, hosszú szuronyos magyar zászlós . . . Meg egy stramm finánc. Akárcsak 1914-ben . . .

Pozsonyt mutatja a hullámhossz. Istenem, kinek lehet gondja reánk Pozsonyban. Hallgassunk csak tovább.

Nyög az ismeretlen a mikrofon előtt. Nehéz neki a mi drága, gyönyörű nyelvünk. Amit pedig mond, csak úgy tajtékszik a gyűlölettel:

— Budapest a holtak városa. Sok a rendőr. Ezek az alföldi parasztleányok különös benyomást tettek rám katonás magatartásukkal. Ludovikások mentek el előttem kardcsörtetve. Az egész ország haldokló benyomását kelti. Nincs ott világnézet. A feudalizmus . . .

Kirándul a kapcsoló. Csend lesz, nem hallgatjuk.

*

Kedves ismeretlen úr, ott a pozsonyi (nem bratislavai) mikrofon előtt, azt hiszem, mindenik bajtársam nevében beszélek, ha szépen megköszönöm Önnek a dicséretet. Elismerő a megállapítás: a magyar csendőr olyan, mint 1914-ben volt. Én is így gondoltam valahogy, de most már aztán egészen bizonyos vagyok benne, hogy Ön is elismerte.

Köszönöm a rendőr- és pénzügyőrbajtársak nevében is. Nem kértek ugyan meg reá, de úgy érzem, hogy összetartozunk, hiszen egyformák is vagyunk valamennyien. Olyanok, mint 1914-ben, hála Istennek!

*

Hogy az én szegény, szerencsétlen, agyonsanyargatott hazám haldokló benyomását kelti, azt mi is nagyon jól tudjuk. De azt is tudjuk, Uram, hogy ennek Önök is az okai. És megdönthetetlen a hitünk, hogy minden halál után feltámadás jönne annak a számára, aki hisz benne. Mi pedig hiszünk rendületlenül. Itt van előttem a falon: „Magyarország ezeréves sorsa.” Mutatja, hogy hányszor haldokoltunk már és hányszor feltámadtunk. Most is felémküldi vígasztaló, biztató szavait:

„Rajtatok áll! . . .”

*

És végül: dehogy is nincs nekünk világnézetünk! Van! A csikorgó fogak és az ökölboszorult kezek világnézete!

NAGY LAJOS I. őrmester
(Szombathely)

Háborúban mindig virágzik a babona és ez annál jobban gyarapszik, minél hosszabb a háború. A harmincéves háború sok babonája között helyet foglalt az a lisztből és vízből karácsonyestén készített kis golyó is, amelynek a fegyvertől való sérthetlenséget kellett volna biztosítania. Belsejébe való sérthetlenséget kellett volna biztosítania. Belsejébe való sérthetlenséget kellett volna biztosítania. Meghatározó szöveg-pergamentre írt INRI felírás volt rejtve. Meghatározott időben egy misét kellett fölötte elmondani, csak úgy vált igazán hatásossá. A csata reggelén le kellett nyelni.

Kitüntetések. A Kormányzó Úr Ó Főméltósága elrendelni méltóztatott, hogy Wehrfesti Armandola Vladimir csendőralczredesnek a csendőrség újjáépítése és fejlesztése körül hosszabb időn át teljesített kiválóan eredményes és hasznos szolgálataiért, Herold Adám m. kir. csendőrőrnagynak különleges szolgálatban hosszú időn át teljesített, kiválóan eredményes és hasznos szolgálataiért dícsérő elismerése tudtadassék. Adományozni méltóztatott továbbá a magyar ezüst érdemérmét zöld szalagon: Debreczeni Gyula miskolci VII. csendőrkerületbeli alhadnagynak, mert egy tervszerűséggel és vakmerően végrehajtott rablási esetet kimagaslóan buzgó, leleményes és szakszerű tevékenységgel kiderített, a tetteseket elfogta és azokat az igazságszolgáltatás kezére juttatta; Sebestyén József szombathelyi III. csendőrkerületbeli törzsőrmesternek, 1930. évi május hó 19-én Fertőhomok községben pusztított tüzvész alkalmával egy asszony és két gyermek életének megmentése körül teljesített érdemei elismerésül, a bronz érdemérmét Czingula Bertalan miskolci VII. csendőrkerületbeli törzsőrmesternek, Oláh Sándor miskolci VII. csendőrkerületbeli őrmesternek és Gasparics Lajos szombathelyi III. csendőrkerületbeli őrmesternek, több éven keresztül különleges szolgálatban teljesített felelősségteljes és kiváló szolgálataikért.

Dicséretetek. A székesfehérvári kerület parancsnoka Szakács Lajos törzsőrmestert és Lengyel Antal csendőrt Tóváros községben 1930. évi november hó 5-én egy rőfősüzetben keletkezett tűz eloltásánál, valamint a vagyonmentés körül saját testi épségének veszélyeztetésével, gyors és céltudatos intézkedésével kifejtett önfeláldozó magatartásáért, a szolgálat nevében dícsérő okirattal látta el.

A pápai és vaszari őrsőknek a takácsi tüzvész alkalmával több napon át a közrend és a közbiztonság fenntartása érdekében teljesített nehéz és fáradtságos szolgálataiért Veszprém vármegye főispánja elismerését fejezte ki.

A debreceni kerület parancsnoka Kun István tiszthelyettesnek többrendbeli betöréses lopás tetteseinek kiderítése, elfogása és a bűnjelek biztosítása körül kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért teljes megelégedését és dícsérő elismerését fejezte ki és okirattal is ellátta. Kapás József törzsőrmestert pedig többrendbeli betöréses lopás tetteseinek kiderítése, elfogása és a bűnjelek biztosítása körül kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, valamint járőrvezetőjének hathatós támogatásáért nyilvánosan megdicsérte.

Halálozás. Március 3-án éjszaka, 40 éves korában Budapestben, az 1. sz. honvéd és közrendészeti kórházban meghalt vitéz Gidófalvi Pál g. tiszthelyettes. A halál oka: influenza. Két évtizeden át szolgálta hűséggel, becsülettel a testületet, miután 3 éves katonai szolgálati kötelezettségének eleget tett. A harcúton 28 hónapig volt, majd hadifogságba esett s orosz fogságban töltött három évet. A g. tiszthelyettesi vizsgát 1924-ben tette le. Egyike volt a legderékabb, legszorgalmasabb altiszteknek, kiválóan felelt meg minden szolgálati kötelezettségének. Mintaképe volt a jó bajtársnak, Elöljáróinak nagyon hűséges, ragaszkodó, engedelmes és hasznos alárendeltje, munkatársa, magánéletében józan ember volt, csak a szolgálatnak és a családjának élt. A csendőrség egyik fiatal, teljes szolgálati értékű tagját, családjára pedig, ez a szerencsétlen kis család: szívbajos özvegy és két egészen apró kis árva, mindenét veszítette el a halálával. Március 6-án temették el a rákoskeresztúri temetőbe, utolsó útjára Czirener József alezredes, Hertelendy Ignác őrnagy, Scholtisz József százados, vitéz Karsay Jenő százados, Gunda Gyula g. százados, Réthi Miklós g. százados, Ditrői Zoltán g. százados, Sipos Lajos g. főhadnagy, Klemm Nándor, Argai Ferenc, Artner László g. zászlósok és volt bajtársai is elkísérték. — Az abaujszántói őrs állományába tartozó Vizi János csendőr folyó hó 5-én a miskolci honv. és közr. kórházban hasihasnyánváz betegségben meghalt.

Egy év tapasztalatai a rádió közbiztonsági alkalmazásában. A hírszolgálat terén a rádió szinte korlátlan lehetőségeket teremtett. A múlt év februárjában elfoglalta helyét a hírközlésnek ez a modern eszköze a közbiztonsági szolgálatban is. A budapesti leadón kívül — amely a külfölddel is összeköttetést tart fenn — három rendőrkerületi főkapitányság (illetve csendőrkerület) kapott leadóállomást (Szombat-

hely, Szeged és Debrecen). Vevőállomásokat kaptak az összes rendőrkapitányságok, a csendőrség nyomozó alosztályai, az országhatár mentén állomásozó csendőrszárnyparancsnokságok (kivéve azokat, ahol a rendőrség vevőállomása amúgyis megvan), a fontosabb belterületi csendőr szárny- és csendőr-örsparancsnokságok. A csendőrség közbiztonsági szolgálata szempontjából természetesen ez még távolról sem kielégítő hálózat, inkább csak a kezdet kezdetének s ezzel kapcsolatos kipróbálásnak tekinthető. A csendőrség közel nyolcszáz állomáshelyre tagolva végzi a szolgálatát s ebben a sok darabból álló gépezetben működő néhány vevőállomás hálózatot még nem jelent. Kár, hogy az állam pénzügyi helyzete nem engedi meg ennek a hírvivő hálózatnak olyan tempóban és arányokban való kiépítését, amennyire megérdemelné.

Az egyévi beszámoló v. skos füzetét lehetetlen részletesen ismertetiünk. Kitűnik ebből a beszámolóból, hogy — természetesen — a kezdet nehézségei és akadályai itt is jelentkeztek, mert hiszen a vevőállomások kezelői nagyon jól ismerik például a Btk.-t, de idegen számukra a technika világa. Ennek az évnek az első hónapjában azonban a csendőrség vevőállomásai már teljes üzembiztonsággal működtek. A csendőrség és rendőrség együttes rádióforgalma egy év alatt: 816 nemzetközi adás és vétel, 266 belföldi adás és vétel, ezenfelül úgynevezett telefonia-adás: 1313. A beszámoló statisztikai része felsorolja a rádiókörözések alapján elfogottakat, az ellopott és ezen a révén megkerült tárgyakat, az eltűnt és rádió útján megkerült személyeket. Ez a nagy anyag komoly siker bizonyítéka még a csonka-hálózattal is.

A magyar királyi csendőrség modern nyomozó szolgálatáról tartott előadást *Schwiny* Richárd százados, a budapesti nyomozóalosztály parancsnoka március 6-án délután félhat órakor az Országos Tiszti Kaszinóban. Az előadást *Schil* Ferenc tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelőjének vezetése alatt a csendőrség összes vezető tényezői s a Budapesten állomásozó csendőrtisztek, nagyszámú honvédtiszt, *Bezegh-Huszágh Miklós* budapesti rendőrfőkapitánnyal együtt számos rendőrtisztviselő és előkelő polgári közönség hallgatta végig nagy figyelemmel és mind fokozódóbb érdeklődéssel.

Az előadás meg is érdemelte ezt az érdeklődést: jó és szép volt. Történelmi és jogi bevezetésben — amennyire ilyen szűk keretek megengedték — ismertette *Schwiny* százados a bűnözést és a nyomozás módzatait a legrégebb kortól napjainkig, érdekes példákkal világítva meg a különben önmagában véve száraz anyagot. A bevezető rész után rátért előadásának tulajdonképpeni tárgyára, — a vetítévasznon megjelent a Böszörményi-úti csendőrlaktanya és sorra következtek azok a képek, amelyek feltárták a néző szeméi előtt azt a csendben véghezvitt, de hatalmas munkát, amit a csendőrség rövid két esztendő alatt a nyomozó szolgálat megreformálása terén végzett azért, hogy a csendőrség — az őrsök tevékenységét kiegészítve — hirnevéhez méltóan lépést tarthasson a bűn üldözése és felderítése terén a modern élet minden technikai és egyéb vonatkozású vívmányával, amelyeket a bűnözés a maga szolgálatába már régen beállított. Képeken mutatta be és tömör, világos előadásban magyarázta meg az előadó a nyomozó alakulatok működését, amelyek máris feltűnő eredményeket tudnak felmutatni. Annyi bizonyos, hogy a m. kir. csendőrség a nyomozóosztály és alosztályok felállításával — az anyagi lehetőségek határain belül — mindent megtett, amit ma a bűnözés elleni harc tőle megkövetel. Különösen feszült figyelem kísérte az előadásnak azt a részét, amelyet *Schwiny* százados a nyomozóalosztályok külső csoportjáról tartott.

Az előadást az elnöklő *vitész Kary Béla* ny. altábornagy, a Kaszinó elnöke, kö zönte meg igen meleg és az előadón kívüli az egész csendőrséget is illető elismerő szavakkal.

A Magyar Katonai Írók Körének felolvasó estje, Február 28-án este, az Országos Tisztikaszinó kis dísztermében tartotta az újjászervezett Magyar Katonai Írók Köre első felolvasó ülését. Az ülésen megjelentek: *József* kir. herceg, a Kör fővédnöke, *vitész Kárpáthy Kamilló* gy. tábornok, a m. kir. honvédség főparancsnoka, a tábornoki és tisztikar számos tagja, *Szudy Elemér* miniszteri tanácsos, a miniszterelnökség sajtóirodájának főnöke, a Kör tagjainak túlnyomó része, hozzátartozók és vendégek a társadalom előkelő köreiből. Az elnöki megnyitót *doberdói Breit József* ny. altábornagy, elnök mondotta el, majd *vitész báti Berkó István* ezredes tartott előadást a tiszti rendfokozatok történetéről. Utána *nárai Náray Antal* vkszt. őrnagy foglalta el helyét a felolvasó emelvényen s novelláiból olvasott fel egy harctéri elbeszélést, azután *Vályi Nagy Géza* százados adott elő a

verseiből. A záróbeszédet a Kör társelnöke, *gyergyószentmihályi Kary Béla* ny. altábornagy tartotta. A felolvasást tagválasztó zárt ülés követte, amelyen a megüresedett hat tagváltási helyet titkos szavazással betöltötték. Rendes tagokká választották: *vitész Guillaume Árpád* ny. altábornagyot, *Julier Ferenc* ny. ezredes, dr. *Hász István* tábori püspököt, *Soltész Elemér* tábori püspököt, *Schiller Károly* századost és *Mahács Lajos* századost. A Kör tagjainak számát az alapszabályok 70-ben állapítják meg. A Kör jelenlegi tisztikara és tagjainak névsora a következő: fővédnök: O kir. Fensége *József* kir. herceg, táborna y. Védnökök: *Koeröeszeghy és adorjáni gróf Csáky Károly* lovassági tábornok, nyug. honvédelmi miniszter, *vitész jakfai Gömbös Gyula* szkv. tábornok, honvédelmi miniszter, *vitész bulcsi Jánky Kocsárd* ny. lovassági tábornok, *vitész Kárpáthy Kamilló* gyalogsági tábornok, a m. kir. honvédség főparancsnoka. Elnökség: Elnök: *doberdói Breit József* altábornagy, társelnök: *vitész gyergyószentmihályi Kary Béla* altábornagy. Ügyvezető al-elnök: *vitész Aggházy Kamill* ezredes. Főtiszt: *De Sgardelli Caesar* alezredes. Titkárok: *Homonnai Perczel Sándor* őrnagy, *Pogány Sándor* százados.

Rendes tagok: *Albrecht királyi herceg* (Fensége, dr. *József Ferenc* kir. herceg Fensége, *Acs Ernő* őrnagy, *vitész Aggházy Kamill* ezredes, *Ajlaj Endre* őrnagy, *vitész Barabás Emil* vkszt. ezredes, *Barényi Ferenc* csendőralezredes, *Bartha Károly* tábornok, *vitész Györfly-Bengyel Sándor* vkszt. ezredes, *vitész báti Berkó István* ezredes, *doberdói Breit József* altábornagy, *vitész Czékus Zoltán* ezredes, *Czibur András* tábornok, *Császákóczy Emil* ezredes, *Demény Géza* tábornok, *dobokai és jeníi Dobokay Béla* tábornok, *Tövisházy-Ferjentsik Ottó* gyalogsági tábornok, *olysói Gabányi János* tábornok, *Greiner Béla* őrnagy, *vitész Guillaume Árpád* ny. altábornagy, *Gyalokay Jenő* ezredes, báró *Hazay Samu* vezérezredes, ny. honvédelmi miniszter, dr. *Hász István* tábori püspök, *Homonnai Perczel Sándor* őrnagy, *Homor László* alezredes, *Horváth László* vkszt. alezredes, *Julier Ferenc* ezredes, *vitész gyergyószentmihályi Kary Béla* altábornagy, *Mahács Lajos* csendőrszázados, *Markó Árpád* alezredes, *vitész pávai Mátyás Sándor* altábornagy, *vitész nagyselmeci Méray László* vkszt. ezredes, *Miakich Alajos* ezredes, *vitész Módy Zoltán* altábornagy, *vitész péterfalvi Molnár Dezső* altábornagy, *vitész Nagy Sándor* ezredes, *vitész nagybacsoni Nagy Vilmos* ezredes, *nárai Náray Antal* vkszt. őrnagy, *vitész Németh Lajos* tábornok, *Pinczés Zoltán* csendőrszázados, *Pilch Jenő* ezredes, *Preszly Lóránd* dr. csendőralezredes, *Pogány Sándor* százados, *vitész nagylaki Rácz Jenő* vkszt. ezredes, *vitész dr. Rákosi György* vkszt. ezredes, *nagymegyeri vitész Raics Károly* altábornagy, *vitész dombovári Révy Kálmán* altábornagy, *vitész Rózsás József* százados, *vitész Rubinthy Dezső* altábornagy, *Soltész Elemér* tábori püspök, *vitész Somorjay Jenő* tábornok, *Schiller Károly* százados, *Schweitzer István* ezredes, *De Sgardelli Caesar* alezredes, *Somogyi Endre* vkszt. őrnagy, *Steszler Ernő* ezredes, *nemes Suhay Imre* tábornok, *Szelestey László* ezredes, *vitész nemes Szinay Béla* tábornok, *Szombathy Kálmán* hadbíztos, *vitész báró Szurmay Sándor* gyalogsági tábornok, ny. honvédelmi miniszter, *Turchányi Gyula* százados, *Udvary Jenő* főhadnagy, *tiszaujhelyi Ujhelyi Péter* ezredes, *Vályi Nagy Géza* százados gt., *Vajda Gyula* számv. főigazgató, dr. *Vargha Lajos* főtanár, *Vogel Ákos* ezredes, *Werth Henrik* tábornok, *P. Zadravetz István* ny. tábori püspök. (A szolgálaton kívüli, vagy nyugállomány nincs külön feltüntetve.)

Az állami tisztviselők és egyéb alkalmazottak új létszáma. A kormány a hivatalos lap február 20-i számában az 1931. évi 600. M. F. számú rendelettel közzéteszi az állami tisztviselők és egyéb alkalmazottaknak az 1931. XLVII. törvény-cikk 2. §-a alapján megállapított új létszámát. Az állami rendszerű fizetési osztályba tartozó tisztviselők és gyakornokok új létszáma 13.427 fő lesz, amely létszám 1368 fővel, vagyis 9.2 százalékkal kevesebb, mint az 1929—1930. évi létszám. Az államtitkári állások száma hárommal, vagyis 14.3%-kal, a helyettes államtitkári állások száma ötten, vagyis 17.2%-kal, a miniszteri tanácsosi állások száma 27-tel, vagyis 11.2%-kal, a VI. fizetési osztályú állásoknak a száma 67-tel, vagyis 9.3%-kal fog apadni. A bírák új létszáma 1731 fő lesz, amely 207 fővel, vagyis 10%-kal kevesebb, mint az 1929—30. évi lét szám. A tanszemélyzet új létszáma 9791 fő lesz, amely létszám 129 fővel nagyobb, mint az 1929—30. évi létszám. A tanszemélyzet egyes csoportjainál is történt ugyan összesen 71 főnyi létszámapasztás, ezt a létszámapasztást azonban ellensúlyozta az a körülmény, hogy az 1930—31. évben az iskolakötelesek számának 6.4%-kal történt növekedése folytán az állami elemi iskolai tanítóknak számát 200

fővel szaporítani kellett. A *kezelők* új létszáma 1563, a díjnokok új létszáma pedig 1869 lesz, amely két létszám összesen 335 fővel, vagyis 10.1%-kal kevesebb, mint az 1929—30. évi létszám. Az állami rendszerű *altisztek és kísérítő szolgák* létszáma 7550 fő lesz, amely 820 fővel, vagyis 9.8%-kal kevesebb, mint az 1929—30. évi létszám. A *pénzügyi altisztek* új létszáma 2520 fő lesz, amely 280 fővel, vagyis 10%-kal kevesebb, mint az 1929—30. évi létszám. Az állami közigazgatásnál tanszemélyzet nélkül az egész apasztás ezek szerint 3060 fő, amely 9.64%-a az 1929—30. évi létszámának. Az állami üzemeknél csak az adminisztratív személyzetet lehetett apasztani, az üzemi személyzetnél lényegesebb létszámapasztást nem lehetett végrehajtani. A *posta alkalmazottainak* létszáma 449 fővel, vagyis 3.5%-kal, az *erőgazdasági birtokok alkalmazottainak* létszáma 12 fővel, vagyis 10%-kal; a *mezőgazdasági birtokok alkalmazottainak* létszáma 11 fővel, vagyis 7.3%-kal, a *postatakarékpénztár alkalmazottainak* létszáma 2 fővel, az *államvasutak alkalmazottainak* létszáma 2108 fővel, vagyis 6%-kal, az *állami vasgyárak alkalmazottainak* létszáma 153 fővel, vagyis 21.4%-kal és az *állami kőszénbányászat alkalmazottainak* létszáma 2 fővel, vagyis 7%-kal fog apadni.

A csendőrség szakkönyvtárának új könyvei. A szombathelyi csendőrségi szakkönyvtár újabbban a következő műveket szerezte meg: II. csoportba: Hatházy Elemér: Kézikönyvecske a puskásszázad gyalogosai, rajai és szakaszainak zártrendű harc kiképzéséhez. — Hatházy E.: A gyalogság harctéri szolgálata és harca. — Pethő Sándor: Görgey Artur. — Clausewitz Károly: A háborúról. — Vitéz Magyarosy Sándor: Segédlet a hadművészet fejlődésének tanulmányozásához. — Vitéz Czékus Zoltán: Az 1914—18. évi világháború összefoglaló történelme. — Ferjentsik Ottó: Zászlóaljgyakorlatok (alkalmazó megbeszélések) tervezése. — Berger Károly: A vezetés kézikönyve. — Biró-Backó: Német-magyar és magyar-német katonai szótár. — Kochenhausen: Anleitung für Planaufgaben und Kriegsspiele kleiner Verbände.

Matiné március hó 22-én délelőtt 11 órakor. Vitéz báti Berkó István ezredes a „Katonazenekarok történelmi fejlődése” címen a Tisztikaszínó nagy dísztermében előadást tart a m. kir. budapesti 1. honv. gyal. ezred zenekarának közreműködésével. A zenekart Fricsóy Richárd zeneügyi főigazgató vezényli. Beléptidő nincs.

Tudományos és ismeretterjesztő előadások az Országos Tisztikaszínóban. Március 13-án: „Németország és az Alpesek”. Előadó: vitéz Deák István százados. Az előadást vetített képek kísérik. Március 17-én: „Nagy lovastestek alkalmazása az ellenség oldalában és hátában”. Előadó: Selymessy Attila főhadnagy. Március 20-án: „Kurucvilág és hajduk költészete bolgár földön”. Előadó: Szilády Zoltán egyetemi magántanár. Az előadást vetített képek és zene kísérik, dr. Molnár Imre énekművész, a zeneakadémia tanárának közreműködésével. Március 24-én: „Katonai aktualitások”. Előadó: vitéz Guilleaume Árpád ny. altábornagy. Március 27-én: „Az országhatárok katonai jelentősége, különös tekintettel Csonka-Magyarország helyzetére”. Előadó: vitéz Somogyi Endre vkszt. őrnagy. Az előadást vetített képek kísérik. Március 31-én: „1918 június 15”. Hadászati tanulmány. Előadó: Zsedényi Zoltán vkszt. százados. Az előadáshoz vázlatok osztanak ki.

A volt cs. és kir. 4. huszárezred emlékünnepe Budapesten. Vitéz Pálffy István értesíti bajtársait, hogy a volt cs. és kir. 4. huszárezred március 21-én Budapesten ezrednapot tart, amely délelőtt 11 órakor gyászmisével kezdődik a Szent Ferenciek templomában. Délben bajtársi ebédet tartanak.

Előadás a Ludovika Akadémián. Nemes Mihály történelmi festőművész előadást tartott a Ludovika Akadémián a magyar hadi viseletről és annak hatásáról a világ összes hadi viseleteire. Bevezetésében felemlítette, hogy gyűlölködő szomszédaink az elrabolt területeinken kívül őseredeti jellegzetességeinket is külön-külön sajátuknak vindikálják. Ismertette a hun-avar rokonnépek viseleteit. A magyar hadiviselet már a honfoglalás korában olyan célszerű és szép volt, hogy a bizánci császárok magyar viseletté avatták. A régi görögök a szittyák, a rómaiak pedig a jászok viseletét másolták le. A kereszténység felvételével a magyar hadiviselet erősen európai hatás alá került. A XIII. században a díszes hadiviselet a kun és tatár hatás alatt újra éledt. Végül a XVI. és XVII. században a kurucok hadiviseletének elemeiből megszületett az első igazi egyenruha. Ekkor veszi át az egész világ a csodaszép huszár és gránátosi díszruhát. Az előadásnak nagy sikere volt.

Semmi sem új a nap alatt. Semmi bizony, még a gázháború sem, amelynek rettenetességéről olyan szörnyű jóslatok hallhatók mostanában, amikor mindeneket az ellene való védekezés foglalkoztat. Már a régi időkben jelentések maradtak ránk olyan kísérletekről, amelyekkel az ellenséget úgy próbálták harc képtelenné tenni, hogy nagy füstöt terjesztő tüzzel vagy bűzös anyagokkal szorongatták a rejtékhelyén. Ilyen kísérletekről megemlékezik már Plutarchos és különféle középkori történetíró. Pélissier francia tábornok 1850 körül egy egész kabil törzset sűrű füst fejlesztésével megfojtott a barlangjában és ezért a „hóstedtéért” a párisiak nagyon ünnepezték. Szabasztopol ostroma alkalmával 1855-ben lord Dundonald admirális az angol hadügyminisztériumnak gondosan kidolgozott tervet adott át arról, hogyan lehetne kéndioxiddal az ostromlott várat elgázosítani. Egy német gyógyszerész 1870-ben azt ajánlotta, hogy az erős tüsszentésre ingerlő veratrin alkaloiddal töltsenek meg gránátokat. Mindezek a tervek azért nem valósultak meg, mert technikailag megvalósíthatatlanok voltak. A vegyipar fejlődése egyre közelebb hozta a gázháború veszedelmét. Az 1899 július 27-i hágai megegyezésben és még egyszer 1907-ben éppen ezért teljes határozottsággal és félremagyarázhatatlanul kötelezte magát Németország, Franciaország, Angolország és néhány más állam is arra, hogy háború esetén semmiesetre sem használ méreganyagot. A francia hadseregnek mégis már a háború előtt gázgránátjai voltak. Turpin, a híres francia robbanószervegység, mindjárt a háború elején mérgezőgázkísérleteket folytatott és 1914 augusztusában, amikor a németek veszedelmesen közeledtek Párishoz, ujjongással fogadták a franciák azt a jelentést, hogy a compiégnai erdőben halva fekszik több mint százezer német, akiket Turpin mérges gáza megfojtott. Német részről is kísérleteztek. A németek 1914 október 27-én Neuve Chapelle mellett háromezer darab gránátot lövöljöltek el, amelyek diamizidin-sókkal, a kátrányfestékgyártás tüsszentésre ingerlő melléktermékével voltak megtöltve, de semmi eredményt nem értek el. Így jártak 1915 januárban Lodz mellett is, ahol xylybromidgránátokat használtak. Ezekkel az előzetes próbálkozásokkal nem törődött a világ közvéleménye, mert sikertelenek voltak. Az „yperiui fekete nap” azután fölkelte az általános figyelmet. Ez a nap, 1915 április 22, az igazi gázháború születésnapja. E napon este a német állások felől, Brixstov és Langemark közt, kilenc kilométer hosszú és hétszáz méter mély sűrű klórfelhő másodpercenként három méternyi sebességgel hópölygött az ellenség fele, akit teljesen készületlenül talált, tehát irtózatossá lett a hatása: 15.000 turkó és kanadai a gáztól súlyosan megbetegedett és 5000 meghalt. Ekkora hatásra még a német hadvezetőség sem számított és ezért csak tökéletlenül használta ki ezt a fordulatot.

„A világháború 1914—1918.” A hadtörténelmi levéltár kiadásában most jelent meg a világháborúról szóló nagy történelmi mű második kötete. A mű katonai szakmunka, amelynek elfogulatlanok kell lennie, s kíméletlenül le kell lepennie a saját hibáinkat is. A második kötet az 1914 augusztus 18-ától augusztus 30-ig foglalja magában az orosz harctéren lejátszódott eseményeket, több mint ötszáz oldalon, tehát a legnagyobb részletességgel. A kötet szerzői igen alapos kritikanak vetik alá Conrad tábornagy hadtervét. Conradnak vannak magasztalói, mint Novák Károly, aki élettörténetét is megírta és kíméletlen kritikusa, mint Krauss Alfréd tábornok, aki az osztrak-magyar fővezér összes haditervét elhibáztaknak tartja. A szerzők középutat foglalnak a magasztalás és túlszigorú bírálók között. Szerintük a világháború első hónapjaiban Conrad valóban igen nagy hibákat követett el s nagy részben az ő rovására írhatók a galíciai offenzíva balsikerei. A könyv mint a magyar katonai szakirodalomnak új, értékes gyarapodása, legnagyobb elismerést érdemel.

Az osztrak szövetségi csendőrség 1929. évi működési statisztikája. Az osztrak csendőrség bűnügyekben összesen 368.826 személyt jelentett fel. Ebből a számból 142.744 a bíróságok hatáskörébe tartozó bűncselekményekért feljelentettek (31.186 büntett, 111.558 vétség és kihágás) és 226.082 a közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalt kihágások miatt feljelentettek közül a csendőrség 19.255 személyt fogott el. A közigazgatási hatóság hatáskörébe utalt kihágások miatt a csendőrség 53.054 esetben maga szabta ki a pénzbüntetést, összesen 140.565 osztrak schilling összegben (1 osztrak schilling = 80 fillér.) A szolgálati ügykódések száma összesen 2.076.858 volt. (Ebből 452.043 a fel-

szolgáltatók száma.) Ez a hatalmas szolgálati ügymenet 5.120.214 ügyszer elintézését tette szükségessé, melyekre 1.513.747 munkanap volt szükséges. A csendőrség létszáma 1929-ben 5869 főt tett ki. A működési terület nagysága 83.314 négyzet kilométer, a lakosság száma 4.192.000, egy csendőrré kerekén 1000 lakos és 20 négyzetkilométer terület esik. Az őrsök és a kerületi csendőrparancsnokságok száma 1900. A csendőrség 1929. évben 14.196.130 szolgálati órát teljesített. Ebből 6.979.453 óra a külszolgálatra, 3.922.543 éjjeli szolgálatokra esik. A külszolgálat keretében összesen 611.735 járőrt vezényeltek ki. Egy csendőr átlagos évi óraterjesztménye 3423 óra volt, mely számból 2477 nappali időben, 946 óra pedig éjjeli időben lett teljesítve. Érdekes a statisztikai adatoknak egy naptári anyagra való elosztása. Így: a csendőrség naponta 1010 feljelentést tesz, 1240 felszólított szolgálatot, 3440 egyéb szolgálatot teljesít és 14.000 aktát intéz el. Naponta 1676 csendőrijárőr portyázza keresztül-kasul területét úgy éjjel, mint nappal. Ezzel szemben az adófizető polgárnak a csendőrség csupán napi egy és fél osztrák garasába kerül (1.2 fillér.)

Új légvédelmi taktika az angol légihaderő nagygyakorlatán. Az angol légihaderő ezévi nagygyakorlatán, melyeket június második felében tartanak, új légvédelmi taktika kidolgozását készítik elő. A multévi gyakorlatok a támadásnak a védelemmel szemben való abszolút fölényét mutatták, úgyhogy a védőknek csak megelőző vagy megtorló támadásokra kellett szorítkozniuk. Az idén még a multévinél is jóval gyorsabb óriási bombavetőket fogják a vidéki ipari és közlekedési gócpontokat támadni, ama feltevés alapján, hogy a támadók 20 perccel a csatorna átrepülése után már célpontjuk fölé értek. Ezzel szemben egy új védelmi hálózat, az úgynevezett vadászrajok („interceptor“) értékét fogják kipróbálni. Ezek rendkívül sebes és magasröptű üldözőgépekből állanak, amelyek óránként legalább 30 mérfölddel gyorsabbak a legújabb bombavetőknél, nagyon sebesen és szinte függőlegesen emelkednek és 10—26 ezer lábnyi magasságban a legerősebbek. Ezt a védelmi rendszert a földről gondosan kiépített fényező- és hallgatóállomások hálózatával, továbbá a legújabb rendszerű légvédelmi gyorstűzelő-együttesekkel támogatják, melyek 5—6 mérföld magasságú srappell- és gránátfüggőnyt vonnak a veszélyeztetett terület felé.

Értesítés. Dr. Elthes Gyulának a csendőrség számára írt „Közlekedési Kihágások“ című könyve még kapható féláron, darabonként postaköltséggel együtt 60 fillérért. Megrendelhető: Bodó Lajos Budapest, I., Ábel Jenő-utca 12. szám. A pénzt nem kell előre bekiüldeni, mer a könyvvel csekklapot küldenek.

Hibajavítás. A folyó évi csendőrségi zsebkönyv 163. oldalán nyíregyházi osztályparancsnokként, a nyomda hibájából, ritéz Pábrgy György százados szerepel. Osztályparancsnok helyesen: Richmánszky Oszkár őrnagy. Kérjük a zsebkönyvet eszerint helyesíteni.

Sajtóhiba. Lapunk március 1-i 7. számába értelemzavaró sajtóhiba csúszott be. A 184. oldalon levő lekszikonkérdésre adott válaszuk utolsó bekezdésének 2. és 3. sorában „feljelentés“ helyett „bejelentés“-t kell érteni.

Házasságot kötöttek. A budapesti kerületben: Enődi Dániel törzsőrmester Juhász Terézzel Tinyén. Kelemen Lajos II. törzsőrmester özv. Hanos Károlyné sz. Szunyog Etelkával Tápíószelén. A székesfehérvári kerületben: Fehér Pál törzsőrmester Darrag Juliannával Sárbogárdon. Flórián Sándor törzsőrmester Ferlau Jozefával Süttön. A pécsi kerületben: Midt Ferenc tiszthelyettes Poór Máriával Ozorán. Somogyi József törzsőrmester Kovács Zsuzsannával Harkányban. A miskolci kerületben: Lautner Péter törzsőrmester Lengváry Erzsébettel Sátoraljaujhelyen.

Elöléptek. A budapesti I. kerületben törzsőrmesterré: Gaál Aladár, Varga András, Oszkó János, Ványa Gyula, Szatmári József I., Pomázi Mátyás, Balázs József, Zsidi Miklós, Bérczes Antal és Mónos Ignác őrmesterek: őrmesterré: Drizner József, Horváth Mátyás, Tornyai Gábor és Hevesi Gábor csendőrök. A szombathelyi III. kerületben törzsőrmesterré: Tóth Károly I. és Komor Péter őrmesterek; őrmesterekké: Edvi Lajos, Edvi Gyula, Stubán Dániel és Rebicz Lajos csendőrök.

Motorkerékpár Deutscher-Werke D., 4 lóerős, 1 hengeres, szelepes, teljesen új gumikkal, jó állapotban, üzemképes, részletre is 700 pengőért eladó. Az árba esetleg kerékpárt is átvész és beszámít Csiba Ferenc csendőrmester, (Királd).

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. A lapunkban megjelent közlemények tulajdonjogát fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnymatni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a beküldő megcímzett és bélyeggel ellátott borítékot mellékel. A közleményeket kérjük a papírnak csak az egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel, vagy jól olvasható kézírással írni; olvashatatlan kézírással nem foglalkozunk. A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, de a kérdező teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel. Névtelen levelekre nem válaszolunk. Kéziratok sorsáról is csak szerkesztői üzenetben adunk választ. Levelet nem írunk, bélyeget tehát felesleges beküldeni. Jelgígél legcélszerűbb egy kisebb helység nevét, vagy többjegyű számot választani. Ha jelige nincs megjelölve, a kérdező nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre a „Csendőr lekszikon“ rovatban adunk választ. Előfizetni csak legalább félévre lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési ár felét fizetik. Csak a m. kir. csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyugállományú tagjaitól fogadunk el előfizetést, másról nem. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Nemzeti Hitelintézet Budapest-Krisztinavárosi fiókjának (Budapest, I., Krisztina-körút 141.) 1672. számú csekk számlájára befizetni, a csekkre pedig feljegyezni, hogy a befizetés a mi javunkra történt. A szerkesztők a szerkesztőségben ünnepnapok kivételével 15—18 óráig található. Szolgálati beosztási helyeiken a lap ügyeivel nem foglalkoznak. A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám.“

Egy fiatal csendőr. Megint csak azt üzenhetjük, hogy itt lehetetlen orvosi tanácsokat adni. Betegsége még mindig gyógyítható, de nem szabad semmit halogatnia. Menjen azonnal orvoshoz vagy kórházba. Okvetlenül olyan kúrára van szüksége, amelyről nekünk írt. Panaszkodással és oktalán kétségbeeséssel semmire sem megy, csak a baját súlyosbíthatja. Tárja fel a bajt a hozzátartozója előtt, nem hisszük, hogy lenne ember, aki be ne látná a gyors és alapos intézkedés szükségességét. Szerkesztői üzenettel nem lehet Önt meggyógyítani.

J. S. őrmester, Szakály. Jó rejtvényeket mindig és mindenkítől elfogadunk és közlünk. A multévi rejtvény pályázatunkat a határidő leteltével lezártuk s a díjakat is kiosztottuk, de rejtvényt azért bármikor be lehet küldeni, tiszteletdíjazásban is részesül, ha közöljük. Számtani fejtörőket, vagy tréfás feladatokat nem közlünk, rejtvényeinkkel is a csendőrségi szakismereteket kívánjuk fejleszteni. Ebből a gondolatkörből való rejtvényeket kérünk tehát. Küldje be, majd elbíráljuk.

Igazság. A kérdésben lehetetlen vitatkozni, annyira pontosan szabályozza a Nyut. A 9. melléklet 30. pont c) alpontjánál a kir. ügyészség függőleges rovatában levő tt. betűk után írt 17. jelzőszám természetesen nemcsak erre az egy 30/c. esetre vonatkozik, hanem az összes esetekre, amikor a kir. ügyészségnek jelentést kell tenni. A megjegyzés 17. pontja pedig, amelyre a jelzőszám vonatkozik, azt mondja, hogy ha a járásbíró közelebb van, mint az ügyészség, akkor a jelentést oda kell megtenni. Vagyis „Oda“, nem pedig „Oda is“; azaz csak a járásbíróhoz, az ügyészséghez pedig ebben az esetben természetesen nem. Ellenkező esetben ni értelme lenne annak, hogy az utasítás a „közelebb“ fekvő járásbíróhoz ki-

emeli? A járásbíróság, ha szükségesnek látja, az ügyészséget úgyszólván értesíti, amint az az Ön által közölt esetben is megtörtént.

Hóvirág. 1. A légénységi nőülési feltételek szigorítására vonatkozó híresztelések egytől-egyig légből kapottak. A rémhírterjesztőket meg kell rendszabályozni, akár erről, akár másról költenek és terjesztenek híreket. Rossz szokása az embereknek, hogy sohasem azzal törődnek, ami van, hanem azzal, ami felelőtlen hírekben kering szájról-szájra. Ezeket a nadrágba bujtatott vénasszonyokat el kell hallgattatni, hogy ne rontsák a sok komoly probléma és gond miatt amúgy is nehéz magyar levegőt. 2. A honvédséghez csak rendfokozat nélküli honvédek veszik fel azt is, aki a csendőrségtől oda átlép. Az idők során aztán ott is elérheti az altiszti rendfokozatot. 3. Ha fogházör szeretne lenni, szolgálati úton adja be az erre vonatkozó kérvényét ahhoz a kir. ügyészséghez, amelyiknek a hatósági területén működő fogházórség keretében szolgálni óhajtana. A kérvényhez nem kell csatolni semmit, illetve nem is kell tulajdonképpen írásbeli kérvényt szerkeszteni, hanem csak örskihalgatáson kell jelentenie ezt az óhaját. Az örsparancsnok szolgálati úton továbbterjeszti az ügyet. A fogházórségnél azonban most nincs üres hely, belátható időn belül aligha juthat oda be, hiába veszik esetleg előjegyzésbe is. Az meg szinte teljesen kizárt véletlen, hogy a csendőrségtől való leszerelése és a fogházórséghez való felvétele egyidőre essék s így a nyugdíjidejében megszakítás ne legyen.

Körmendi örs. Bizonyára olvasták ezzel kapcsolatban a f. évi 6. számunkban közzétett értesítésünket.

Ébresztő. 1. 2. 3. Nem szükséges, sőt fölösleges, hogy a nők ébresztőkor bent legyenek a laktanyában. Nincs annak semmi értelme, hogy a nő legénység a nőtlenség mosakadását és reggelijét végignézzék. Ilyen parancsnak a Szut. nem is ad alapot. Az ébresztő különben — bár kifejezetten csak a laktanyaszerű elhelyezésben levőkre vonatkozik — értelemszerűen kihat a nő legénységre is olyan értelemben, hogy annyi éjszakai pihenőt, amennyit a nőtlenség élveznek, a nőknek is adni kell. Már pedig, ha a nőknek ébresztőre bent kell len-

niük a laktanyában, akkor jóval korábban fel kell kelniük, mert hiszen mosakodni, reggelizni a nő csendőr is szokott. A foglalkozás előtti idő a foglalkozáshoz való előkészületek céljaira szolgál s amint ezekre a reggeli előkészületekre a nőtlenségnek szükségük van, éppen úgy szükségük van azokra a nőknek is. A nőtlenség a laktanyabeli szállásukon, a nők pedig a lakásukon készülődnek, a lényeg az, hogy a foglalkozás kezdetén valamennyien foglalkozásra készen együtt legyenek. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy a nők percnyi pontossággal csak a foglalkozási idő kezdetére érjenek a laktanyába, mindenestre valamivel — mondjuk negyedórával — korábban kell bent lenniük. Erre az utasítás nem tartalmaz intézkedést, de nem is szükséges, mert itt már minden csendőr rendszeretete és pontossága megtalálja a helyes utat, vagy ha nem, akkor az örparancsnok szabályozza a kérdés részleteit.

P. F. százados, Miskolc. Sajnáljuk, de nagyon elkésett a közlemény. A síversenyre lehetetlen ennyi idő múltán visszatérnünk, pedig az ilyen közleményeknek mindig szívesen adunk helyet. A felvétel jó, de már időszerűtlen és csendőrségi vonatkozása sincsen, nem közölhetjük. A többi felvételt is szívesen fogadjuk majd gyűjteményünk számára, közlésre azonban azok sem kerülhetnek. Minden indulónak gratulálunk az aránylag valóban igen szép eredményhez. Az ilyen s ehhez hasonló események adatait mindig a lehető leggyorsabb úton kérjük hozzánk eljuttatni, az adatokból azután mi megírjuk a közleményt.

1848 október 6. Nézze meg a Csüsz 175. oldalán közölt levélmintában a megszólítás formáját. Az a helyes. Abban a megszólításban, amit ön alkalmazott a kérdéses levélben, mindenestre van valami pongyolaság, érzékenyebb emberek bizonyos könnyed lenézést is kiérezhetnek belőle, bár készséggel elhisszük önnek, hogy ilyen szándékai nem voltak. A levelezésben ne keresse az ilyen rövidítéseket, mert a legjobb szándék mellett is félreértésnek teheti ki magát. Az is bizonyos ezzel szemben, hogy ilyesmin kár volt az illetőnek megsértődnie. Helyesen tette, hogy rögtön tisztázta az ügyet, ilyen udvarias jóvátétel után a másoknak neheztelésre oka és joga sincsen.

Austro Daimler-Puch-Steyr-művek

Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság

BUDAPEST, VI., LISZT FERENC-TÉR 9.

Balatonalmádi, 1930 november 28

Tek. PUCH-művek Rt.

BUDAPEST

Tisztelettel értesitem t. Cimet, hogy az 1928. évi július hóban általam a cégtől vásárolt 1928. modellű, 220 kcm-es motorkerékpár a sok és nehéz utakon való használat mellett is még mindezideig a legkiválóbban üzemképes. Bármilyen rossz úton is jól használható, annak dacára, hogy majdnem kivétel nélkül két személylyel járok rajta zólóban. Ezen két és féleves használat alatt komolyabb, illetve jelentékenyebb üzemzavar (motorhiba) még nem fordult vele elő. Ennélfogva ezen gyártmányú motorkerékpárról még ezideig a saját tapasztalatom után csak a legjobbat állíthatom. A hosszabb idejű használat után ezen gyártmányú motorkerékpárokról bárkinek is csak a legjobbat tudom mondani és bárkinek is a legmelegebben tudom és merem ezen gyártmányú gépeket ajánlani, mert kiváló, üzembiztos és csekély üzemanyagfogyasztás mellett is nagy a teljesítőképessége az én meggyőződésem szerint. Részemről az a meggyőződésem, hogy szakszerű kezelés mellett minden más hasonló (nagyágú) erősségű motorkerékpárt felülmúl úgy gyorsaság mint bármely nehéz terepen való használhatóság szempontjából. Különösen előnyben van hegyes terepeken minden más gyártmányú motorkerékpárokhoz szemben.

Maradok kiváló tisztelettel

SZLABONY JÁNOS m. kir. csendőr-törzsőrmester, Balatonalmádi.

Kóbor István ny. tiszthelyettes, Egerág. Szíves és önzetlen készségét köszönjük, de már sikerült megszereznünk. A címet helyesbítettük.

83. tkv. sz. Hogyne lehetne, ha tényleg olyan, amilyennek leírta. A nyugállományban különben is engedély nélkül nőülhet, ami természetesen nem jelenti azt, hogy aki csendőrmultjára ad valamit, nyugdíjban is nem válogatja meg a menyasszonyát. Ismételjük azonban, hogy ha a család és a leány tisztességes, a lakosság szemében megvan a kellő becsülete, akkor egyáltalán semmi szégyelnivaló nincs azon, hogy valaki szegény leány léte háztartási alkalmazottként volt kénytelen becsületes kenyeret keresni. Ma ez már nagyon jó családok gyermekeivel is megtörténik. Ha a leány egyébként kifogástalan, attól nyugodtan elveheti.

Markó ny. tiszthelyettes, Szombathely. A januári és februári számaink elfogytak, március 1-től küldjük a lapot s az előfizetést is ettől az időtől számítjuk.

Kvalifikáció. Nem késett el. Jelentse örskihallgatáson az ügyet azokkal az adatokkal, amelyeket a levélben nekiink megírt s kérje, hogy jelentése szolgálati úton az osztályparancsnoksághoz terjesztessék elő. Az esetet valószínűleg részletesen ki fogják deríteni s ha tényleg úgy történt minden, mint írja, akkor az érdekeltek az önnek fizetendő kártérítésen felül más szempontokból is felelhetnek azért a bajtársiatlan anyagiasságnak látszó eljárásért, amit önnel szemben elkövettek. Megteheti — ha még nem tette meg, — hogy előbb az érdekeltekkel közvetlenül tárgyal, eléjük tárva az adatait, hátha mégis félreértés van a dologban. A feljelentéssel azonban ne fenyegetse őket, mert eltekintve attól, hogy rendes ember ilyen eszközöket nem vesz igénybe, kellemetlensége is lehet belőle. Magunk is tudjuk, hogy vannak örsök, ahol az érkező vagy távozó bajtársakat úgy csapják be, hogy a közgazdálkodást tetszésük szerint túlalacsonyra vagy magasra becsülik, de az ilyen eljárást az örsparancsnoknak nem szabad túrnie.

Hrinkó csendőr, Tokaj. Ha a levele legkésőbb február 17-ig hozzánk érkezett volna, akkor a címváltozást már a 6. számnál is figyelembe vehettük volna. Egyébként ezt a számot is megkapta az új címére.

N. százados, Nagykanizsa. Szándékosan adtuk azt a véleményt és fenn is tartjuk, mert a kérdés lényegének és a gyakorlat szempontjainak ez a felfogás felel meg. Lefektetett elvekkal szemben nekünk nem lehet kifejezetten állást foglalnunk, azért is hangsúlyoztuk, hogy az csak a mi véleményünk. Egyébként nagyon köszönjük a figyelmet. A kért számok közül három nekünk sincsen meg, a többit elküldöttük. A fennmaradt összeget lapunk javára bevételéztük.

Hazátlan. A lekszikonrovatban kap választ.

Jobb jövő. A gondolat nem rossz, örskihallgatáson elő is adhatja ezt a kérelmét. Kérdés azonban, hogy a szolgálatteljesítés mellett lesz-e ideje, hogy a fürdőt tényleg használja is, amellett az ilyen gyógyfürdőzés meghozhatja e kívánt hatást? Talán próbálja meg előbb csendőrorvosi bizonyítvány alapján a Lukácsfürdőbe, vagy pedig a hévízi csendőrotthonba való beutalását kérni. A csúzos tagoknak nem elég a fürdés, mert utána lehülni, pihenni is kell, ez pedig sok időt vesz igénybe. Az meg kész veszedelem, ha az izzapos pakolás után kimegy a terepre szolgálatba. Szóval a gondolat csak gondolatnak jó, a kivitele bajos, de azért — ha a másik megoldás nem lehetséges — érdemes megpróbálkozni a kérelemmel. Nőtlen csendőrök a kórházi ápolás tartamára csak a havizsoldjukat kapják kézhez.

1931 március 1. Római katolikus templomban csak akkor esküdhettek, ha a más valláson levő ügynevezett reverzalist ad, hogy a születendő gyermekek a római katolikus egyház tagjai lesznek. Más eljárásra a katolikus lelkészt törvényes eszközökkel kényszeríteni nem lehet. Beszéljék meg a dolgot a protestáns lelkésszel, annak több lehetősége van, hogy a kérdést megoldja.

Trencsén. A szolgálati út megkerülése fegyelmi következményekkel járhat, de nem is vezetne célhoz, mert mindenképpen a honvédség dönt afölött, hogy átadja-e vagy sem. Azt ajánljuk, adja újra elő a kérelmét a parancsnokának. Felvétel egyébként a közeljövőben lesz. Jobb minél előbb jelentkezni, hogy előjegyzésbe vegyék.

Boletta. Az 1930. évi XXII. t.-c. (bolettatörvény) végrehajtása tekintetében a 3300—M. E. 1930. sz. kormányrendelet tartalmaz részletes intézkedéseket. A haszonbér fejében kiszolgáltatandó gabona átruházásánál alkalmazandó szabályokra vonatkozólag a rendelet VII. Rész 127. §-ában az áll, hogy azokban a jogviszonyokban, amelyekben az adós a szolgáltatást — búzában vagy rozsbán — természetben köteles teljesíteni, a szolgáltatás teljesítésére — amennyiben a felek másképp nem állapodtak meg — a 128. és 129. §-okban meghatározott szabályokat kell alkalmazni. Ezekben a paragrafusokban többek között az áll, hogy az adóstól (haszonbérletől) a másik fél (a bérbeadó) köteles az átvett búza vagy rozs mennyiségének megfelelő gabonajegyet megszerezni és a megfelelő mennyiségű szelvényt az adósnak, mint termelőnek, átadni. A fentiek szerint azonban a bérlő és bérbeadó másképp is megegyezhetnek: pl. a boletta fele a bérlőé, fele a bérbeadóé. Ha azonban a bérlő köti magát ahhoz, hogy az egész bolettára igényt tart, ebben az esetben ez a megegyezés nem jöhet létre s így a bérbeadó köteles a haszonbérbe adott gabonát boletta ellenében átvenni. Más nem tehet ilyen esetben, mint hogy a felmondási jogával él a bérlővel szemben.

Hegedű-Harmonika-Trombiták,

Citera, Tambora, mindenfajta zenekari fa- és fémfúvós hangszer. **Harmonikákat** csakis megbízható, jó gyártmányokat hozunk forgalomba **Rakóczy-tárogató saját találmány. Óvakodjunk az itteni álgyárosok által felajánlott külföldön készült utánzatoktól. Hibás hangszereket szakszerűen javítunk. Arjogyzókat ingyen küld az**

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR STOWASSER kir. udvari szállító

Budapest, II., Lánchíd u. 5. (Budán).

Az egyedüli hangszergyár az országban. Több gyár nincs!

Erőteljes, edzett csibéket nevel az

Megbízható, egyszerű, tiszta!

Eihullás nélkül felneveli csibéit. — Kis befektetéssel nagy hasznot biztosít. — Kérje még ma a 21. számú részletes ismertetést

ARDÓ JÓZSEF Budapest, Vilmos császár-út 43

A m. kir. csendőrség tagjai legolcsóbban

vásárolnak posztót, fehérneműt és textilárut

FEKETE JÓZSEF

csendőrségi ruházati szaküzletében Bpest, VII., Károly király-út 5

Kedvező fizetési feltételek. Kérjen költségmentes vételkenyszer nélkül próbacsomagot!

Kérem a címre ügyeint!

Július. Rosszul tette fel a kérdéseket, csak nagyon hosszan és komplikáltan tudnánk reájuk válaszolni. Nekünk is könnyebb, Ön is jobban megérti, ha felsoroljuk, hogy a nősülési kérvényhez milyen mellékleteket kell csatolni. Tehát: 1. A jegyesek születési anyakönyvi kivonatát. 2. Ha a jegyesek valamelyike kiskorú, akkor a szülők (gyámhatóság) beleegyező nyilatkozatát. 3. Az ara erkölcsi bizonyítványát. 4. Ha az ara özvegy, az elhalt férj halotti anyakönyvi kivonatát. 5. Elvált asszonynál a válást kimondó jogerős bírói ítéletet. 6. Az ara vagyonának hatósági vagy telekkönyvi igazolását. A hatósági igazolásokat a jegyző (városban a polgármester) állítja ki.

Tamás ny. alhadnagy, Veszprém. Rendben van, úgy is jegyeztük elő.

KÉZIRATOK.

Március idusa. Sajnos, nem ütötte meg a mértéket.

Jelige. Derekasán viselte magát a járőr, de azért végeredményében amit tett, kötelessége volt. Megdícsérjük Önöket a lelkiismeretes viselkedésükért, maga az eset azonban nem annyira érdekes, hogy érdemes lenne közölni. Mindegy, hogy a név elé, vagy utána írják. Egyik ember így írja, a másik úgy, mindenképpen jó.

Alföldi. Mindhárom megkaptuk és alkalomadtán sorrendben közöljük. Nagyon sok kéziratunk miatt türelmet kérünk.

Sz. th., Kaposmérő. Mindkét esetben igen helyesen és céltudatosan járt el s az is kétségtelen, hogy a fegyverhasználatok jogosak voltak, maguk az esetek azonban a fegyverhasználati jog szempontjából különös tanulságot nem tartalmaznak. Nem közölhető.

73565. Kissé átfésülve közölni fogjuk, miheiyt reákerül a sor.

Igen-nem. Nem.

Az én lovam. Van benne egy-két szép gondolat, de nem tudja kifejezni. Nem közölhető.

Budai. Tipikus példája e cikk, hogy milyenek nem szabad egy írásműnek lennie. Azért, mert valaki szakkérdést fejteget, nem kell okvetlenül unalmasnak is lennie. Rendeletszámokkal, hivatkozásokkal stb. teletüzdelt cikk nem tesz jó benyomást, az ilyenek neki sem szoktak fogni az emberek, hogy elolvassák, ha még olyan érdekes is. Éppen abban van a művészet: szaktárgyról is frissen, elevenen, érdekesen kell írni, hogy az olvasót ne csak az kösse le, amit az író mond, hanem az is, ahogy mondja. A téma egyébként a Csendőrségi Lapok olvasóit azért sem érdekelné, mert ez a bűncselekmény a csendőrség működési területén sohasem szokott előfordulni, vagy legalább is nagyon ritka.

T. T. T. Ellenkezik a 18.613/1882. számú belügyminiszteri rendelettel, amely ezt a kérdést részletesen szabályozta. Úgy látszik, ez a rendelet elkerülte a figyelmét, pedig a kérdés szempontjából egyike a legfontosabbaknak s ma is érvényben van.

Háború a tengeren.

írta: **B. BRAUN-VIMMER GYŐZŐ** folyamőr-főkapitány.

(8.)

Torpedó-járműveknek természetesen éppen a partok szigetvilágában nyílik legtöbb kilátásuk az eredményes működésre.

Az Ericson által legelőször ajánlott és megszerkesztett úgynevezett „Monitor” egészen különálló egységtípust képvisel a haditengerészetben. Nálunk a Duna mentén általában az a fel fogás, hogy monitorokat csak a folyamokon lehet alkalmazni; ez csak részben fedi a valóságot és csak abban az értelemben, hogy folyóvizeken nincs más, célszerűbben használható hadijármű. Angol monitorok azonban a világháború folyamán tengerparti vidékeken több helyütt és sok esetben kiválóan alkalmas járműveknek bizonyultak. Az osztrák-magyar Dunaflottilla monitorjainak teljesítményét a világháború folyamán már illetékesebb helyről elismerték és az enyémnél hivatottabb tollak ismertették. A monitorok olyan egészen alacsonyan épült, sekélyjárátú és erősen páncélozott hajók, amelyeknek főfeladata a folyón az, hogy mint úszóütegek kevés, de a jármű méreteihez arányítva, nagy ágyúikkal (tarackokkal) álláshelyük szűkebb körzetében a partmenti harcokban a szárazföldi haderőket támogassák (átkelések a Dunán Mackensen román hadjárata alatt).

Az előbbieken már néhány olyan eseményről is említést tettem, amelyekkel összefüggésben a partraszállásokkal is foglalkozhatunk. Napoleon korában évtizedeken keresztül a francia invázió tréme kísértette az angol szigetbirodalmat. A korzikai óriás életének egyik leghőbb vágya volt, hogy az angol albatroszt a saját fészkeben fojtsa meg, de Nelson zseniális hajóvezetése megfosztotta az örömtől, hogy gyűlölt ellenfelén diadalmaskodjék. Azóta ez a kérdés többször visszatért és mindig a legaktuálisabb politikai problémák közé tartozott. A brit világbirodalom politikájában mindig felismerhető az előgondoskodás aziránt, hogy a külvilágtól el ne zárhassák és hogy elleneséges invázió ellen biztosítva legyen.

A célnak megfelelően a partraszállásnak kétféle módját különböztetjük meg. Egyik az, amidőn ez azzal a határozott

CSENDŐRSÉGI SZÁLLÍTÓ!

40 év óta fennálló cég, a csendőrség régi elismert bevásárló helye!

MÁRER

egyenruházati intézete
**BUDAPEST, VIII.,
BAROSS-TÉR 9. SZÁM.**
(A keleti pályaudvar érkezősi
oldalán) TELEFON: J. 321-78.

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje — — — — — 15·20 P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben — — — — — 17.— “
Khaki kamgarn, szintartó, tiszta gyapju — — — — — 18·50 “
Ugyanaz extra finomban — — — — — 22·50—25.— “
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelen van raktáron, tollforgótokkal együtt 7.60 “

Egyenruhák külön mérték után 3-6 havi hitelle.
Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

Hegedő
armonium
Tárogató csak itt a valódi
Gimbalom
Harmonika
Gitara

és az összes legjobb hangszerek, továbbá a legjobb rádiókészülékek csak itt a gyárban kaphatók.

Művészlesen javít, legjobb hurokat készít.
Arjegyüket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab.
hangszergyára
BUDAPEST, VII., RAKÓCZI-ÚT 71.

Egyedüli magyar hangszergyár az országban Csendőrségnek részletfizetés kedvezmény

Csendőrség és honvédség

számára szükséges

könyvek és térképek
kaphatók

GRILL -féle könyvkereskedésben,
BUDAPEST, V. KERÜLET, DOROTTYA UTCA 2.

tervvel történik, hogy utána a kihajózott sereggel az ellenséges partrészen a háborút tovább folytassuk. Erre különösen az olyan szomszédos ország jöhet számba, amely a tenger felől is megközelíthető. A partraszállás másik módja az, amidőn az csak kisebb, rajtaütésszerű támadások céljából történik, de csak a hajók személyzetéből alakított tengerész-csapattal. Éppen ez a körülmény a fontos. Az utóbbit illetőleg jól megfontolandó ugyanis, hogy arányban van-e a várható eredmény azzal a kockázattal, amit a hadihajón a személyzet esetleges veszteségei jelentenek? A hajók személyzete pontosan, a szükséghez mérten van összeállítva úgy, hogy a fedélzeten tulajdonképpen nincs felesleges, vagy nélkülözhető ember; az emberanyagot tehát nagyon takarékosan kell bánni. Nagyobb veszteségek itt érzékeny — sokszor pótolhatatlan — hiányt jelentenek. Azt sem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a tengerész a szárazföldön nincs igazi elemében s azért nem is teljes értékű ellenfele a terephez szokott katonának; ezt a hiányosságát pedig a legkiválóbb bátorsággal sem képes kiegyenlíteni.

Elkerülhetetlen minden bizonnyal, hogy a partraszállást, illetve a partvívó ütközetet a hajók tűzérsege kellőképpen előkészítse.

Részletesebb ismertetés tárgyát itt csak a partraszállás elsőnek említett módja képezheti. Itt arról van szó, hogy szárazföldi és vízhaderők együttműködjenek egy meghatározott és különleges hadicél elérésére. Nagyobbszabású partraszállás keresztülvételére nem elég csak a hadihajóraj jelenléte; még egy aránylag elég terjedelmes szállítóflottára is szükség van, hogy azzal a csapatokat, lovakat, ágyúkat és egyéb hadifelszereléseket megfelelő módon a kijelölt helyre átvihessük. Ahogy a matróz általában nem alkalmas arra, hogy a parton teljesítsen szolgálatot, úgy a hadihajó sem célszerű csapatszállító eszköz. A szárazföldi katona a hadihajón uralkodó, neki egészen szokatlan viszonyok között nem jól erzi magát, mert majdnem mindig mozdulalanságra van ítélve; még fontosabb azonban az, hogy tömegben, szűkebb helyre lévén összezsúfolva, igen érzhető módon befolyásolja a hajó harcalkészültségét. A háború szükségletei mindig arra kényszerítenek, hogy katonái célokra kereskedelmi gőzösöket is nagyszámban vegyünk igénybe. Ezért a tengeri államok kormányai már béke idején érvényesítik befolyásukat, hogy nagyobb — rendszerint szubvencionált — hajósvállalatok hajóikat a jövő hadicélokra is megfelelő módon építsék és szereljék fel. A szállítóflotta csak háborúban szükséges, a béke idejében azonban más békés célokra kell szolgálnia. Nagy, gyorsjáratú és felfegyverzett gőzösök mint „segédcirkálók” a haditengerészet személyzetével ellátva, közvetlen katonai szolgálatot is teljesítenek. Gyalogságot még legegyszerűbben lehet a hajókon elhelyezni, mert ennek csak megfelelő férőhelyre van szüksége, ahol az áthajózás idejére, lehetőleg kényelmesen elhelyezkedhetik. Sokkal nehezebb azonban a tűzérsege és lovasság behajózása a terjedelmes anyag és a tömegekben szállítandó lovak miatt.

A csapat és a hadianyag behajózása a legtöbb esetben egy

kellőképpen felszerelt kikötőben, így a lehetőségekhez mérten elég kényelmesen történik. A kihajózás körülményei azonban már a kijelölt ellenséges parton a legtöbb esetben sokkal nehezebbek. Ezért a szállítóflotta egyedül még nem elégíti ki az összes igényeket, hanem azt még nagyszámú géperővel járó vagy egyéb (részben felfegyverzett) csónakkal, azonkívül uszályokkal, pontonokkal, kikötőhidakkal, eszközökkel és szerszámokkal is ki kell még egészíteni.

A fegyveres partraszállás iskolapéldájának tekinthetjük az Ösel- és Moon-szigeteknek 1917-ben a németek által történt elfoglalását. Erre a fegyvertényre, mivel számszerű adatai nagyon tanulságosak, kissé bővebben kívánok kitérni. Ajánlom az olvasónak, hogy vegyen térképet a kezébe. A baj csak az, hogy részletes térképekkel nagyon kevesen rendelkezünk (magamat is ideszámítom); az iskolai atlaszoknak pedig megvan az a hibájuk, hogy hiányosak és azért annak, amit ábrázolnak, a természetben gyakran teljesen más képe van. Elég, ha arra utalok, hogy például a legtöbb ilyen térkép Kalkuttát, akár csak Madrast, tengerparti városnak tünteti fel, pedig nem az, mert hogy a bengáliai öböl előbb említett híres városát elérhessük, a tengerparttól a szent Ganges folyó deltájának egyik, pálmákkal sűrűn szegélyezett és a vízimadaraktól különösen kedvelt mellékágán még vagy 190 km-t kell felfelé hajóznunk. Ez olyan távolság, mintha Mohácsról Budapestre indulnánk. De térjünk vissza a Balti tengerre.

A német hadvezetőség legfelsőbb parancsra azt a feladatot tűzte ki október 19-én, hogy: a rigai tengerből birtokbavételére és a keleti hadsereg szárnyának oldalról való biztosítására szárazföldi és tengeri haderők Ösel és Moon ellen közös támadást intézzenek, a nagy Sund tenger-csatornát pedig idegen hajók részére zárják el. Libau volt a kiindulási kikötő, amelyből kb. 20.000 főnyi sereget kellett a balti szigetekre szállítani. Az Öselre szállítandó sereg egy megerősített dandárból és a hozzátartozó vonatanyagból állott. A kirendelt hajórajt 11 csatahajó, 8 kis cirkáló, 25 torpedójármű, 6 vízalattjáró és a rendes segédflotillák képezték; felderítésre 6 léghajó és 95 repülőgép állott a vezetés rendelkezésére. A csapatszállításra 19 gőzös szolgált, nem számítva az üzemanyag, élelmiszer, lőszer és egyéb anyagok raktárhajóit és a kórházhajókat.

Ösel és Moon szigetek oldalról könnyen védhető, szilárdan kiépített gátművel vannak egymással összekötve. Csapatkihajózásra az adott körülmények között csak a Tagga-öböl jöhetett tekintetbe. Az előkészületek 19 napot vettek igénybe, úgy, hogy október 19-én kezdetét vehette a behajózás. Másnap az egész szállító flotilla már horgonyon készen várta a további rendelkezéseket. Október 11-én reggel 6½ órakor megkezdődött a kifutás és pedig a következő sorrendben: elől a cirkálók, torpedórombolók, az aknakereső flotilla és néhány kis szállító-gőzös. A torpedórombolók és az említett kis gőzösök kb. 4000 főnyi gyalogságot is, mint legelőször kihajózandó előőrsöket és rohamcsapatokat vettek a fedélzetre. A rohamcsapatok fel-

Csendőrtisztek, altisztek és azok családtagjai 10 havi részletfizetésre!

Az Urak részére:

Kész öltönyök, felöltők
Hubertus-kabátok és trench-coatok
Téli kabátok, bundák
Öltöny- és felöltőszövetek
A H. M. új előírásának megfelelő katonai szövetek

Egyéb egyenruhaszövetek nagy választékban
Férfi fehérneműek
Pullóverek, kötött mellények
Fehérneműanyagok méterszámra
Úszóruhák, fürdőköpenyek

Öltönyöket, felöltöket és egyenruhákat mérték szerint készítünk saját műhelyünkben

A Hölgyek részére:

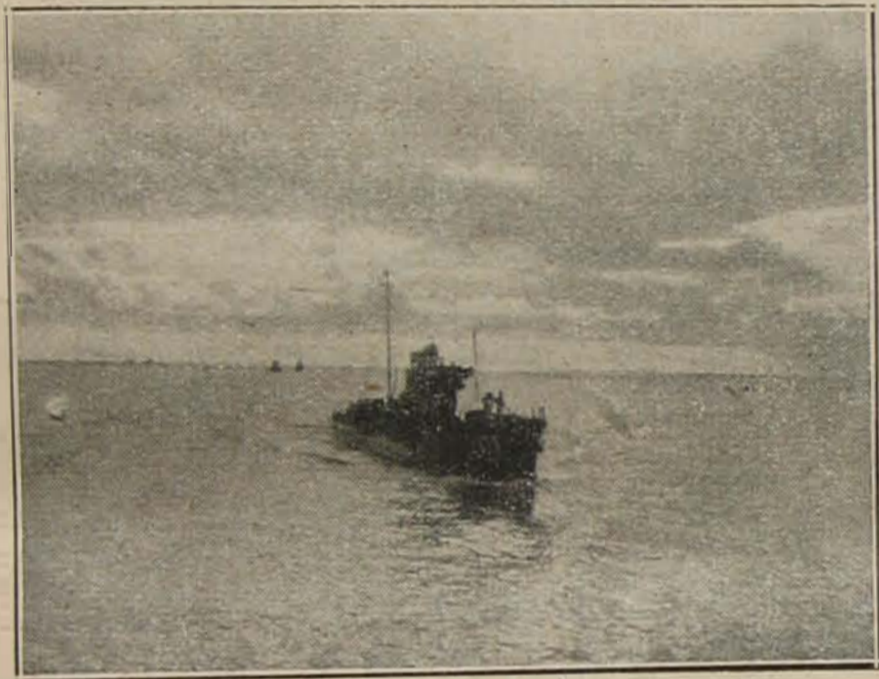
Kész női felöltők és kosztümök
Kész női szövet és selyem, délutáni és estélyi ruhák
Pongyolák, blúzok, aljak
Pulloverek, kötött mellények és kötött kosztümök
Köpeny- és ruhaszövetek
Selymek és műselymek méterszámra
Vászonárúk, sílón stb.

Úszóruhák, fürdőköpenyek
Menyasszonyi kelengyék
Ágygarnitúrák
Kész női fehérneműek
Damasztáru
Asztali készlet
Sezlöntakarók, diszpárnák, szoba- és futószőnyegek

Felöltöket, kosztümöket és ruhákat mérték szerint készítünk saját műhelyünkben

WEISS GYULA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ÁRUHÁZA, BUDAPEST
IV. KERÜLET, KOSSUTH LAJOS-UTCA 18. SZÁM — TELEFON: 895-41. — FENNÁLL 62 ÉVE!

adata volt az ellenállást a parton megtörni, később pedig a hadseregnek a nagy szállítóközökről való kihajózását fedezni. Az előbb említett hajók után 4 órával egy-egy cirkáló vezetésével csoportosan indultak a szállítóhajók, amelyeket vízalattjárók támadásai ellen torpedónaszádok fedeztek. Már 12-én hajnalban, körülbelül 130 mérföld tengeri út után, a flotta esemény nélkül megérkezett és horgonyt vetett a Tagga-öböl előtt. 5½ órakor az előrsők gyors ütemben partra szállottak, ezzel egyidőben a csatahajók bombázni kezdték az erődítményeket, úgy, hogy azok 8 órakor már német kézre kerültek. Az előreküldött csapatok a partvonal mentén minden szállítóhajó részére külön-külön zászlókkal jelölték meg az egyes csapatrészek kihajózásának helyét, azonkívül az 5 mérföld szélességű öböl mindkét oldalán egy-egy jelzőállomást is felállítottak. A teljesen előkészített partraszállás 9 órakor vette kezdetét, 15 órára az egész gyalogság, naplementére pedig még három tábori üteg is a hozzávaló fogatokkal együtt parton volt. 17-én reggel 8 órára az egész terjedelmes szállítmány kirakása be volt fejezve. Miközben a partraszállott hadsereg repülő támogatásával gyors menetben áthaladt a szigeteken, a tengerészeti egységei kétoldalról átkarolták a szigeteket és az egész szigetcsoportot birtokukba vették. A kiküldött haderők feladatukat alig négy nap leforgása alatt teljes mértékben megoldották; a sikerült vállalkozás több mint húszezer foglyot és tekintélyes mennyiségű hadianyagot juttatott a németek kezére.

Torpedónaszádok előrsön.

VIII.

Ezt a fejezetet többek között olyan, a tengeri háborúra vonatkozó szakkifejezések megvilágítására szántam, amelyeket a világháború hosszú folyamán mindnyájan elég sokszor hallottunk. A haditudósítások, ujságcikkek, népszerű hadi történetek stb. gyakran említettek olyan fogalmakat, amelyek a jó békevilágban a magyar polgári körök érdeklődését csak a legritkább esetben keltették fel.

A „vesztegár”-ról (blokálas) csak akkor vett a legtöbb ember tudomást, amikor a reggeli teánk zamatjában hazai füveink illatát ismertük fel, vagy amikor a kávé már csak hangzatos nevű pótlékok formájában képviselte a trópusokat.

Csak amikor fűszereink a konyháról, jó szövetrohánk a szekrényekből lassanként elfogytak, vettük észre szomorúan, hogy el vagyunk a világtól zárva, az ellenség vesztegár alá vett bennünket és elzárta a kereskedelemnek hozzánk vezető tengeri útjait. A vesztegár tehát olyan eszköze a háborúnak, amely az ellenséget kereskedelmében és iparában támadja meg és általa károsítja, hogy áruinak szállítását lehetetlenné teszi, a gyáraitól pedig a nyersternékeket vonja el. Ez a kereskedelmi vesztegár. Van csak katonai célokat szolgáló vesztegár is, de annak itt kisebb a jelentősége. A vesztegár alkalmazásának módját nemzetközi megegyezések szabályozzák ugyan, de az ököljog alapján az erősebbik fél itt is előnyököt tud magának kiereszokolni. A világháborúban az angolok hatámi jogon a semleges országok kereskedelmét is a légszigorúban ellenőrizték, arra kényszerítve a hajókat, hogy egyes kijelölt angol kikötőket keressenek fel. Angliában ugyanis az évszázados tradíció és szokások alapján olyan öncélú tengeri jog alakult ki, amely sok tekintetben nem egyezik a többi államok jogfelfogásával. Legkomolyabb ellenfele a tenger egyoldalú kisajátításának napjainkban az Unió. Meg kell jegyezni: hogy a semlegeseket a hadviselő államokkal szemben más nem kötelezi, mint hogy azokat fegyveresen ne segítsek és hogy azoknak csak egyforma mértékben nyujtsanak előjogokat. A vesztegár érvényességének alapfeltétele a nemzetközi tengeri jog alapján az, hogy tényleges (effektív), tehát áttörhetetlen legyen. A világháborúban három nagy tengeri állam összes rendelkezésére álló hajóival arra törekedett, hogy a német kikötőket légmentesen lezárják, mégsem sikerült megakadályozniuk, hogy felfegyverzett gőzösök, mint a „Möve”, a „Wolf”, sőt mi több, még a gróf Luckner vitorlás „Seeteufel”-je is, ki ne menjenek a világtengerekre a szövetséges államok hajóira vadászni. A németek vízalattjáró kereskedelmi hajókat küldtek Amerikába; a kikötő előtt örködő kopók alatt bujt át. Kereskedelmet folytatni így nem volt ugyan lehetséges, de ez is jellemezte a németek igyekezetét: kibúvót találni a körükerítő háló túlságosan nagy nyílásain keresztül. A szó helyes értelmében tehát Németország körül a vesztegár nem volt teljes. Az elzárt kikötők őrzését a flottára támaszkodó cirkálók végzik. Ott, ahol szükséges, erre a szolgálatra a gyors és nagy óceánjáró gőzösöket is beállítják. Ezeket a járóműveket „segédcirkálók”-nak hívják.

Ha a szárazföldi háború menetét megfigyeljük, azt látjuk, hogy a hadsereg hadműveleteinek alapjául egy megerősített pont vagy többé-kevésbé biztosított vonal szolgál, ahonnan az előrenyomulás kezdődik és amelyre szükség szerint a visszavonulás is megtörténik. Itt vannak a hadsereg hadianyagtárai, ahonnan összes szükségleteit időnként fedezheti. Ilyen stratégiai támaszpontul rendes körülmények között várak szolgálnak elsáncolt táborokkal és jól járható utakkal; e célra esetleg még tekintetbe jöhetnek folyók által vagy másképpen fedezett összekötő vonalak az egyes megerősített pontok között. Ahol nagy hadseregek operálnak, ott természetesen a hadtáptérület is hosszúra nyúlik.

A vízhaderőre vonatkozólag itt megtaláljuk az analógiát. Ameddig csak vitorlás hajók képezték a hadiflottát, bizonyos tekintetben szabadabban mozogtak a hajók. Ma azonban már, amidőn hihetetlenül sok üzemanyagot fogyasztanak, gépeik pedig elég gyakran javításokra szorulnak, egy hajó sem nélkülözheti, hogy bizonyos időn belül védett kikötőben készleteit fel ne töltsse, gépeit rendbe ne hozza.

(Folytatjuk.)

Értesítés! Van szerencsénk i. t. vevőink szíves tudomására hozni, hogy 1931. évi tavaszi nagy képes tájékoztató árjegyzékünket mélyen leszállított árakkal március hó elején fogjuk a vevőinknek szétküldeni. — Állandóan dúsz választékunk van: kész női-, férfi- és gyermekkabátokban, öltönyökben, szövet-, selyem-, vászon-, kötött- és szövöttárakban, paplanokban, fehérneműekben, stb., stb.

Kedvező fizetési feltételek!

REFORM Ruházati Rt. Budapest, VI, Vilmos császár út 5. (TELEFON: Automata 130-96, 132-96)

HALÁSZ GYULA

úri szabósága és m. kir. egyenruházati és felszerelési intézet
BUDAPEST, IV., APPONYI-TÉR 1. FÉLEMELET.
(Kir. bérpalota)

CSENDŐRSÉGI DOLMANYOK SPECIÁLIS KÉSZÍTŐJE. — Tel.: Aut. 833-39. Alapítási év: 1915. Ezüstkoszorús mester

PÁLYÁZAT.

VÉRTANUINK.

Összeállította: **Baranyi István törzsőrmester (Szeged).**

Az alábbi hiányos szöveg kitöltésével olyan szomorú emlékeinket fogjuk felfrissíteni, amelyeket sohasem szabad elfelejtenünk.

Bajtársaim meg nemes ról és tűz
 cél....., hogy ele... má... leszünk nak.
 ... ry ... kár nagy urat a m. kir. csendőrség
 jét ... hy or és ina ... os csendőr
 urakat, mint ha tó fér el radalom gya
 mi évi s hóban en a M utcai
 képző ben a ták kö li ra
 i és az t a hor... vé... is

Po ár os urat évi hó ..-án
 P ny en a zött vés g ó
 a i ítélte s a a ák a t ő á an
 ték.

Tr i s ti t és D os e ör t
 évi s hó ..-án Tá ke község b ál a
 v , nák me ák, lövésekkel és kal az
 áb kol k.

D B tiszthelyettest, Rá községben az
 megszervezte évi -én
 ve községben hi ban általi ítelték.
 z ..éle... a vörös , végre is hajtották.

P l tiszthelyettest évi -án, mert
 lef e a Gy érkező ák
 rendelkezésére a ei előtt egy há
 felakasztották.

V s tiszthelyettes ből menekült K re.
 A vöröskatonák k ni, de mert ..öll.. kül..
 akart, évi hó ..-én K en a ő
 mellett ék.

S f tiszthelyettest K l községben évi
 hó ..-én egy Bo y f nevű ... rori ..., volt
 ... onasz agyonlőtte.

Be D tiszthelyettest ... deb.. községben
 évi hó ..-án L s e ői lakos, volt
 umi , az elfogatása agyonlőtte.

Gö f őrmestert M on egy B r
 nevű kommunista sz évi hó ..-án meg
 támadta és M r ésekkel annyira ,
 hogy ibe belehalt.

O tiszthelyettest, Gy I és Sz y
 próbacsendőröket évi bó ..-én egy o zár
 ados Ny án agyonlővette. Ki oka azon
 al vád volt, hogy ők egy katonai
 halálosan megsebesítettek.

Sz cs r tiszthelyettest, T sőrmes
 tert és U h P csendőrt évi hó ..-án
 nok.. Szá a felismerhetetlenségig ,
 meg va meggyilkolták.

F A , T c II. és J tiszthe
 lyetteseket évi havában Pü község
 ben a tön nyszék ha élt. z
 ít a ror végre is hajtották.

Meg de eml v lük e nem szállott a
 s , mert a v k eml egy mártír ... zet ő ...
 sz ben.

Megfejtést csak a csendőrség legénységi egyéneitől fogadunk el. A megfejtéshez szükséges adatokat lapunk régebbi évfolyamaiban fel lehet találni. Határidő: április 1. A legjobb megfejtők között egy értékes zsebkést sorsolunk ki. Az eredményt az április 10-i számunkban közöljük.

Megfejtés.

A folyó évi 5. számunkban közölt „Különös levél 1767-ből” című pályázatunk helyes megfejtése a következő:

M. kir. budapesti I. csendőrkerület.

Váci örs.

1/16. szám.

ics.—1931.

Bizonyos Mária elkövette lopás nyomozása.

Örsparancsnokságnak

Vác, 1931 február 20.

Szentendre.

Értesülésem szerint Bizonyos Mária, aki itt mint szokásos vásári tolvaj ismeretes, az örs őrizetében van s Fűrész Mátyás káptalani lakos feljelentése folytán különböző ügyekben nyomozás folyik ellene. Ez a nő, akit Vác város területéről különböző büntetendő cselekmények miatt már régebben kitiltottak, január 12-én Vácra járt s özvegy Borovics Györgynétől ellopta a következő ruhaneműket: 1 új kék szoknyát, 1 fehér gyolcs szoknyainget, 1 pár új piros varrott csizmát, 1 új kék és 1 új fehér kötényt, 1 virágokkal hímzett posztópruszlikot, 1 csipkés női félinget, 2 tarka és 1 fehér keszkenőt, 1 vászoninget, 1 használt barchet női főkötőt, 1 vörös csíkos posztómellényt, 1 vörös selyemkeszkenőt, 1 használt férfiinget és végül 1 használt kék kötényt.

A lopást akkor követte el, amikor özvegy Borovics Györgyné munkában volt s a lakásban csak 7 éves kislánya tartózkodott. Gyanúsított a kislányt pálinkáért küldte s amint elment, a lakást magára zárta. Azután a ruhásláda kulcsát a vánkos alól kivette, a ládát felnyitotta s a ruhaneműket összecsomagolta. A ládát azután bezárta s a kulcsot újra a vánkos alá tette. Közben a kislány visszatért, de zörgetésére a gyanúsított nem nyitott ajtót. Erre a kislány gyanút fogott s a szomszédba sietett segítségért, de amíg odajárt, gyanúsított megszökött.

Az ellopott tárgyak közül 1 selyemkeszkenő, 1 pruszlik, 1 kék kötény és 1 féling megkerült. Egy nő szolgáltatotta be, aki ellen más ügyben folyik nyomozás. Ez a nő azt állítja, hogy a lopás elkövetése után Bizonyos Máriával együtt mentek Szentendrére. A gyanúsított ott adta neki a lopott holmiból a fentebb említett pár darabot, ugyanakkor a többi lopott holmit is látta gyanúsítottnál.

Kérem az örsparancsnokságot, nyomozzon ebben az ügyben is s az eredményről ezt az örsöt értesítse.

Marton th.,
 öpk.

Beérkezett 60 pályázat. Helyesen fejtették meg: Deák Kálmán cs. (Veszprém), Gáspár Antal örm. (Veszprém), Szák János th. (Gyula), Kéri András törm. (Hajdusámson), Majorovics János örm. (Deszk), Módos Gergely törm. (Szil), Balázs Imre cs. (Hévízszentandrás), Menyhárt István törm. (Szombathely), Füleki József alhdgy. (Toponár), Kertész Mihály örm. (Somogyberzence).

A szerkesztőségünkben megejtett sorsolás során a turista evőkészletet Majorovics János örmester (Deszk) nyerte, kinek azt egyidejűen elküldtük.

Ha áruja megbízható

Hirdessen a Csendőrségi Lapokban

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz.
 Felelős üzemvezető: Győry Aladár.